

Schoolplan S(B)O de Akker

2023-2027

Locatie Sliedrecht

Locatie Werkendam

Inhoud

1	Inleiding	6
1.1	Doel en functie van het schoolplan	6
1.2	Proces tot het komen van het schoolplan	6
1.3	Schoolplan voor beide locaties	7
1.4	Samenhang met andere documenten	7
1.5	Uitvoering en vaststelling	7
1.6	Evaluatie van het schoolplan	7
2	Schoolbeschrijving	8
2.1	Algemene gegevens	8
2.2	De leerling- en ouderpopulatie	8
2.3	Schoolgrootte	9
2.4	Personeel	10
2.5	Situering van de school	10
2.6	Analyse van interne en externe factoren	10
2.6.1	Schoolontwikkeling	10
2.6.2	Personele ontwikkeling	11
2.6.3	Resultaten van het onderwijs	11
2.6.4	Onderwijs, zorg en begeleiding	11
2.6.5	Beoordeling inspectie	12
2.6.6	Schoolplanperiode 2019-2023	12
2.6.7	Oudertevredenheidsonderzoek	12
2.6.8	Teamevredenheidsonderzoek	12
3	Waar wij voor staan	13
3.1	Identiteit	13
3.2	Opdracht: een school met herkenbaar christelijk onderwijs	14
3.3	Doelen	14
3.4	Visie	15
3.5	Missie (locatie Sliedrecht)	16
3.6	Kernwaarden (locatie Sliedrecht)	16
3.6.1	Verbondenheid	17
3.6.2	Dienstbaarheid	17
3.6.3	Bekwaamheid	17
3.6.4	Creativiteit	18

3.6.5	Verantwoordelijkheid.....	18
3.7	Missie (locatie Werkendam).....	19
3.7.1	Deskundigheid.....	19
3.7.2	Doelgericht.....	19
3.7.3	Persoonlijke ontwikkeling.....	20
3.7.4	Respectvol.....	20
3.7.5	Betrokkenheid.....	20
4	Pedagogisch-didactisch klimaat.....	21
4.1	Identiteit.....	21
4.2	Pedagogisch klimaat.....	21
4.3	Omgaan met elkaar.....	22
4.3.1	Kinderen in de omgang ten opzichte van de Heere.....	22
4.3.2	Leerkrachten in de omgang met kinderen.....	22
4.3.3	Kinderen in de omgang met leerkrachten (volwassenen).....	22
4.3.4	Kinderen in de omgang met andere kinderen.....	22
4.4	Schoolregels.....	23
4.5	Onderwijskundig beleid.....	23
4.6	Onderwijskundige uitgangspunten.....	23
4.7	Het onderwijs aan groep 1 en 2.....	24
4.8	Het onderwijs in groep 3 t/m 8.....	24
4.9	Digitale hulpmiddelen.....	24
4.10	Vorming en toerusting - burgerschap.....	25
4.11	Engels.....	25
4.12	PCM – Process Communication Model.....	25
5	Zorg en begeleiding.....	27
5.1	Schoolondersteuningsprofiel.....	27
5.2	Extra ondersteuning op de Akker.....	28
5.2.1	De kracht van het team – Homogeniteit, deskundigheid en samenwerking	28
5.2.2	Kleine groepen met veel structuur.....	28
5.2.3	Werken met niveaugroepen.....	28
5.2.4	Ontwikkelingsperspectief.....	28
5.2.5	Gericht op de zone van de naaste ontwikkeling.....	28
5.2.6	Sociaal-emotionele ontwikkeling.....	28
5.2.7	Deskundigheid, methodieken en specifieke programma’s.....	29

5.2.8	Faciliteiten	30
5.3	Onderwijs en zorg arrangementen.....	30
5.3.1	Buitengewoon onderwijs	30
5.3.2	JKC - Jonge Kind Centrum.....	30
5.3.3	JOS – Jeugdhulp op school	30
5.4	Onderwijs aan langdurig zieke kinderen	30
5.5	Leerlingen en passend onderwijs	31
5.5.1	Toelatingsbeleid	31
5.5.2	Begeleiding.....	31
6	Personeelsbeleid.....	33
6.1	Professionele cultuur.....	33
6.2	Opleiding, ontwikkeling en coaching.....	33
6.3	Werkgeverschap	34
7	Kwaliteitszorg en opbrengsten	35
7.1	Onze definitie van onderwijskwaliteit.....	35
7.2	Op de volgende manieren werken wij aan de onderwijskwaliteit.....	35
7.3	Ons ‘systeem’ van kwaliteitszorg	36
7.4	Hoe verantwoorden wij ons over de onderwijskwaliteit.	36
8	Financieel beleid.....	37
8.1	Beschikbare middelen	37
8.2	Uitgangspunten begrotingen.....	37
8.3	Sponsoring	37
9	Organisatie en communicatie	38
9.1	Organisatiestructuur.....	38
9.2	Veiligheidsbeleid.....	38
9.3	Communicatie.....	38
9.3.1	Interne communicatie	38
9.3.2	Communicatie met ouders.....	39
9.3.3	Overige externe communicatie.....	39
10	Strategisch Beleid	40
10.1	Onze unieke positie in onderwijsland	40
10.2	Onze ambitie.....	40
10.3	Samenwerking met andere partners.....	40
10.4	Spreading voorzieningen	41

10.5	Huisvesting.....	41
10.6	Werving, opleiding en doorstroming personeel	41
11	Meerjarenbeleid (Sliedrecht en Werkendam)	42
11.1	De basis op orde	42
11.2	Leerstofaanbod en het omgaan met verschillen – differentiatie	42
11.3	Onderwijs in verhouding tot gedrag/zorg	43
11.4	Bekwaamheid behouden, verbreden en verdiepen.....	44
11.5	Meerjarenplanning Sliedrecht (schematisch)	45
11.6	Meerjarenplanning Werkendam (schematisch).....	46
12	Bijlagen	47
12.1	Methoden en materiaal (Sliedrecht)	47
12.2	Methoden en materiaal (Werkendam)	47
12.3	Overzicht toetsinstrumenten	48

1 Inleiding

1.1 Doel en functie van het schoolplan

Dit schoolplan is het beleidsdocument waarin we omschrijven welke school wij willen zijn. Het geeft een verantwoording van onze visie op onderwijs en vorming. De algemene doelen zijn vertaald naar kernwaarden van waaruit het onderwijs wordt vormgegeven. Deze kernwaarden geven de richting aan voor de praktische inrichting, inzet van materialen en het dagelijks handelen. De kerndoelen zijn mede bepalend voor de inhoud van ons onderwijs. In dit schoolplan wordt de ontwikkelingsrichting voor de komende jaren beschreven met de daarbij behorende keuzes, voor zover we dat op dit moment kunnen overzien. Ook wordt in dit schoolplan aangegeven hoe de kwaliteit van het onderwijs wordt bewaakt en welke verbeteringen er op grond van de analyses zijn voorgenomen.

De functies van het schoolplan 2023-2027 zijn als volgt samen te vatten:

- Het is het uitgangspunt voor de planning per schooljaar;
- Het is een verantwoordingsdocument in de richting van het bestuur en de overheid over de gemaakte keuzes t.a.v. het onderwijskundig beleid, financieel beleid, personeelsbeleid en de kwaliteitszorg.
- Het is een document ter informatie voor de ouders van (potentiële) leerlingen.

1.2 Proces tot het komen van het schoolplan

De basis van dit schoolplan is in principe al gelegd in het schooljaar 2014-2015. We hebben toen een grondige bezinning gehouden over de koers, de visie, de kernwaarden: kortom de collectieve ambitie. In de achterliggende jaren zijn er andere accenten gekomen, die vooral gevolgen hebben gehad voor de concrete uitwerking in de praktijk. De nieuwe schoolplanperiode bouwt verder op de ingezette ontwikkelingen van de achterliggende jaren. Er zullen andere accenten worden gelegd, vanuit dezelfde missie en visie.

In de achterliggende jaren is er hard gewerkt om de doelen uit het vorige schoolplan uit te voeren. Deze doelen zijn ruimschoots gehaald, ondanks de roerige jaren (o.a. vanwege corona) die achter ons liggen. Een ontwikkeling die verdere vormen heeft aangenomen dan dat we met het opstellen van het vorige schoolplan hadden bedacht, is de samenwerking met de zorg en de collega-school De Rank. Er wordt nu gewerkt met een structurele inzet van JOS (Jeugdhulp Op School) op beide locaties en er is een JKC (Jonge Kind Centrum) ingericht.

Op beide locaties is er in het schooljaar 2022-2023 weer een studiedag geweest om ons te bezinnen op de kernwaarden, de koers, de ontwikkelingen en de praktische invulling voor de komende jaren. Dit alles vanuit de al aanwezige basis en met het Koersplan van SORandstad als kader. Van hieruit is een concept opgesteld, wat een vertrouwde basis heeft vanuit het vorige schoolplan. Dit concept is met de MR besproken en aansluitend met het volledige team. De input vanuit deze geledingen is verwerkt en heeft geleid tot de definitieve versie van het schoolplan 2023-2027.

1.3 Schoolplan voor beide locaties

Dit schoolplan is voor beide locaties (Sliedrecht en Werkendam) hetzelfde. Over het algemeen werken we vanuit dezelfde uitgangspunten. De meeste zaken zijn ook algemeen geldend. Directie en interne begeleiding van beide scholen stemmen de werkwijze zoveel als mogelijk (en nodig) op elkaar af. De laatste jaren ontwikkelt locatie Werkendam zich steeds meer als een zelfstandige locatie. Pedagogische en didactische keuzes worden steeds meer per locatie gemaakt.

Een aantal onderdelen in dit schoolplan zijn specifiek voor de desbetreffende locatie. In voorkomende gevallen is de plaats van de locatie toegevoegd.

1.4 Samenhang met andere documenten

Het schoolplan is geen op zichzelf staand document. Voor de uitwerking en verantwoording van de doelen en het behalen van de resultaten zijn andere documenten ook van belang. Al deze documenten zijn op school aanwezig. We noemen er een paar: Koersplan en jaarverslag van SORandstad, jaarplannen, schoolgids, ondersteuningsprofiel van SWV Berséba, e.a..

1.5 Uitvoering en vaststelling

Het schoolteam stelt zich onder leiding van de directie verantwoordelijk voor de uitvoering van dit schoolplan in de komende jaren. Het bevoegd gezag stelt zich door middel van de akkoordverklaring verantwoordelijk voor het ondersteunen en bewaken van wat in het schoolplan is beschreven. Het bevoegd gezag stelt zich garant voor het gericht inzetten van de middelen voor het ondersteunen van dit schoolplan.

Elk jaar zal bij het opstellen van de begroting nagegaan worden of de prioriteiten, die gesteld zijn met betrekking tot de uitgaven, overeenkomen met de doelen van het schoolplan.

1.6 Evaluatie van het schoolplan

Aan het einde van elk schooljaar wordt door het team bepaald in welke mate de doelstellingen tot dan toe zijn behaald. Op basis van deze evaluatie en de voorgenomen doelstellingen zoals die in dit schoolplan zijn verwoord, worden de nieuwe jaarplannen opgesteld.

In het schooljaar 2026-2027 wordt het totale schoolplan geëvalueerd om te komen tot een schoolplan voor de volgende periode. Op deze wijze is er een cyclisch proces.

In de schoolgids en/of website wordt jaarlijks een beknopte weergave gegeven van de resultaten van het afgelopen jaar. Tevens wordt er inzicht gegeven in de voornemens van het toekomstige jaar. Op deze wijze wordt er verantwoording afgelegd aan de ouders/verzorgers. In de schoolgids in samenhang met de website wordt verder alle relevante informatie opgenomen die van belang is voor ouders.

2 Schoolbeschrijving

2.1 Algemene gegevens

De Akker is een school voor speciaal basisonderwijs en gaat uit van de Stichting reformatorisch speciaal onderwijs Randstad (SORandstad). Onder deze stichting vallen ook S(B)O De Wijngaard, (V)SO de Rank (Barendrecht), OZV de Rank, S(B)O de Beversluisschool, (V)SO Samuelschool (beide in Gouda), Dienstencentrum en drie locaties voor BuitenGewoonOnderwijs (BGO). De school heeft twee locaties. De hoofdlocatie is gevestigd in Sliedrecht en de nevenlocatie bevindt zich in Werkendam. In het gebouw in Sliedrecht is een nevenlocatie van SO-school de Rank gevestigd. De school participeert in het landelijk samenwerkingsverband Berséba. Gegevens hierover zijn te vinden op www.berseba.nl.

Schooladres hoofdlocatie	Rondo 321, 3363 LB Sliedrecht
Postadres	Postbus 320, 3360 AH Sliedrecht
Telefoon	0184-410220
Algemeen e-mailadres	info@sbodeakker.nl
Schoolleiding	M.W. Aarnoudse (schoolleider) marcoarnoudse@sorandstad.nl F. Noorlander-Kolff (teamleider onderbouw) F.noorlander-kolff@sbodeakker.nl M.S. Kok-Baarda (teamleider bovenbouw) m.kok@sbodeakker.nl
Brinnummer	24DE

Schooladres nevenlocatie	Wilgenlaan 1, 4251 GE Werkendam
Postadres	Postbus 320, 3360 AH Sliedrecht
Telefoon	0183-502711
Algemeen e-mailadres	info@sbodeakker.nl
Teamleider	M. J. van Bokhoven, m.vanbokhoven@deakkersbo.nl
Brinnummer	24DE01

Stichting	Stichting reformatorisch speciaal onderwijs Randstad
Directeur bestuurders	V.M. Brauns, vincentbrauns@sorandstad.nl M.W. Aarnoudse, marcoarnoudse@sorandstad.nl
Voorzitter toezichthouders	L.G. Verdouw
Bestuursnummer	42790

2.2 De leerling- en ouderpopulatie

Kinderen worden bij ons op school geplaatst nadat er een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) is afgegeven door het zorgloket van Berséba. Waar mogelijk hanteren we drie instroommomenten: na de zomervakantie, na de kerstvakantie en begin april. Indien nodig zijn er mogelijkheden voor andere instroommomenten of crisisplaatsing.

De regio waaruit de kinderen voor de Akker in Sliedrecht komen wordt grofweg begrensd door de Alblasserwaard (tussen de Noord en de A27) en Dordrecht. De regio voor de leerlingen van

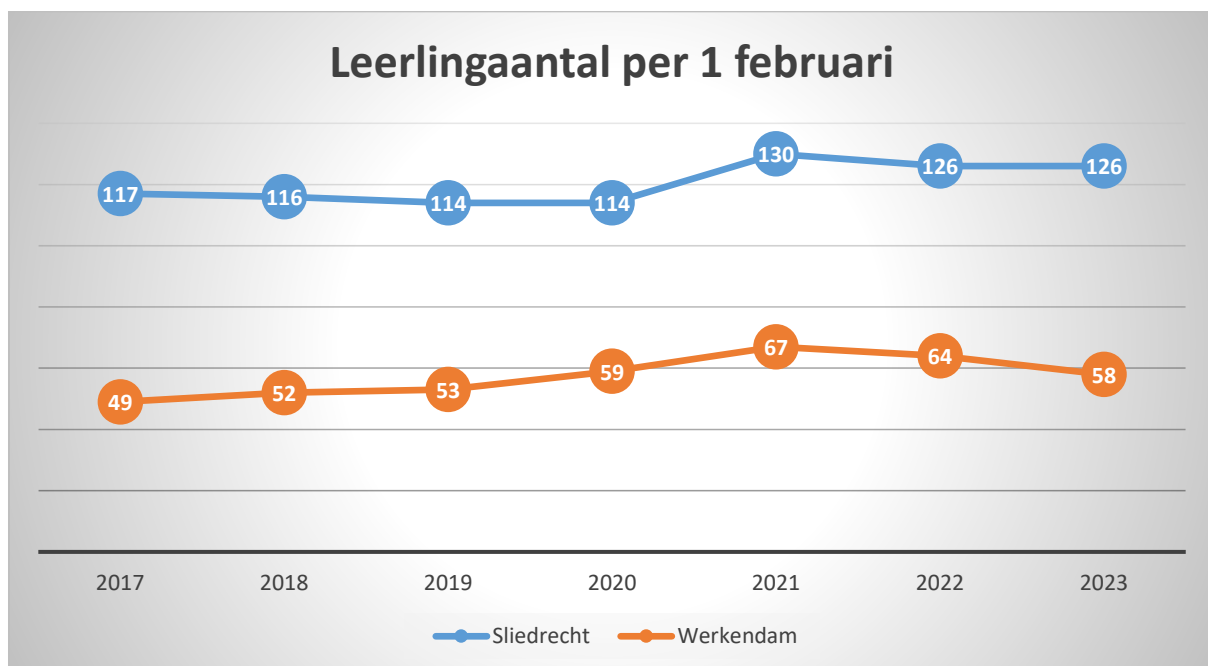
de locatie Werkendam betreft het gebied onder de Merwede en boven de Merwede is de begrenzing de A27.

Kinderen, afkomstig van een basisschool behorend bij het samenwerkingsverband Berséba, waarvan ouders plaatsing op onze school wensen, worden toegelaten. Van ouders wordt gevraagd om de grondslag te onderschrijven. Kinderen afkomstig van een school die niet behoort bij het betreffende samenwerkingsverband, van wie ouders plaatsing op onze school wensen, worden in principe, toegelaten. Na een persoonlijk gesprek worden de ouders verzocht de grondslag te onderschrijven of te respecteren. Hierbij geldt dat zowel ouders als leerlingen zich conformeren aan het beleid van de school en zich constructief opstellen bij activiteiten, die direct voortvloeien uit de identiteit van de school. Indien er sprake is van verhuizing gelden dezelfde uitgangspunten.

De algemene ambitie is dat we een school willen zijn voor alle kinderen uit de regio, die horen bij ons samenwerkingsverband en die op een reguliere school niet meer verder kunnen. Het betreft dus kinderen met specifieke onderwijsbehoeften. Op onze school worden de kinderen met een clusterindicatie in de reguliere groepen geplaatst. Bij ruim 30 procent van de leerlingenpopulatie gaat het om kinderen met gedragsmatige problematieken, leerlingen met een zogenoemde cluster 4-indicatie.

2.3 Schoolgrootte

Het leerlingaantal van onze school is in de achterliggende schoolperiode fors toegenomen. Met name in schooljaar 2020-2021. We zien nu weer een lichte daling. Het is niet te voorspellen hoe de toekomst zich gaat ontwikkelen. Sinds 2023 is 1 februari van een betreffend jaar de officiële teldatum geworden. Hieronder staat een weergave van het aantal leerlingen op de peildatum van 1 februari van het betreffende jaar.

2.4 Personeel

Het team bestaat naast de schoolleider en teamleiders, uit leerkrachten, (waaronder intern begeleiders en schoolopleiders), onderwijsassistenten, logopedisten, managementassistenten en een conciërge. In de afgelopen periode en ook in de komende schoolplanperiode zullen we meer ruimte creëren voor collega's die in opleiding zijn.

2.5 Situering van de school

De locatie in Sliedrecht is sinds 2011 in Sliedrecht gevestigd in een nieuw gebouw. Dit gebouw biedt ook een onderkomen aan de nevenlocatie van de Rank, een school voor speciaal onderwijs en onderdeel van dezelfde stichting. De school is tegelijk gebouwd met de Boazkerk en vormt daarmee één geheel. Het gebouw aan de rand van de nieuwbouwwijk Baanhoek. De locatie bevindt zich tegenover trein- en busstation Sliedrecht-Baanhoek en naast de afrit van de A15. Hierdoor is deze locatie heel goed bereikbaar.

In 2021 is het gebouw in Sliedrecht uitgebreid vanwege de groei van zowel de Akker als de Rank. De uitbreiding heeft plaatsgevonden door er een verdieping op te plaatsen. Door deze uitbreiding is er voldoende ruimte voor het huidige aantal leerlingen. Het biedt nog mogelijkheden voor lichte groei.

Sinds mei 2018 beschikt de locatie in Werkendam over een prachtige eigen locatie in het centrum van Werkendam. De leerlingen van deze locatie zijn woonachtig in de volgende gemeenten: Gorinchem, Leerdam, Lingewaal en Zederik of in gemeenten ten zuiden van de rivier de Merwede. Per 1 augustus 2011 is de snelweg A27 de grens tussen de Werkendamse en Sliedrechtse Akker.

2.6 Analyse van interne en externe factoren

Hieronder volgt een beknopte analyse vanuit de gegevens die zijn verzameld ter voorbereiding op dit schoolplan. In dit schoolplan zijn deze gegevens niet uitgebreid opgenomen (zie ook paragraaf 1.2). Het meerjarenbeleid en de meerjarenplanning zijn mede op basis van al deze gegevens en de gemaakte keuzes tot stand gekomen.

2.6.1 Schoolontwikkeling

Het leerlingenaantal blijft voor ons een grillig gegeven. Prognoses zijn eigenlijk niet te maken. In de achterliggende schoolplanperiode is het leerlingaantal fors toegenomen, dit tegen de verwachtingen in. Op dit moment zien we weer een (lichte) daling. Voor zover wij kunnen inschatten is dit het gevolg van de NPO middelen die de basisscholen ontvangen. Hierdoor hebben zij meer mogelijkheden om kinderen binnen hun eigen setting de ondersteuning te bieden die nodig is. We zien een toename van grotere ondersteuningsbehoeften bij kinderen, waardoor er meer en intensiever samengewerkt wordt met externe partijen vanuit de zorg en begeleiding.

We werken handelingsgericht en gaan er steeds meer toe over om de leerkracht voldoende vrijheid te geven om het op die wijze vorm te geven die bij hem of haar past. De individuele leerlingen worden gevolgd door het opstellen van een ontwikkelingsperspectief, het OPP. Hierin wordt duidelijk omschreven wat de mogelijkheden van het kind zijn en hoe het kind presteert in relatie tot zijn mogelijkheden. Als team hebben we kernwaarden opnieuw

besproken en geactualiseerd, deze vormen het draagvlak van ons onderwijs. Van hieruit worden keuzes gemaakt en wordt het onderwijs vormgegeven.

Door wijziging van populatie (zie ook 2.6.4) en toegenomen ondersteuningsbehoefte zien we het onderscheid tussen SBO en SO in populatie verminderen. Hoewel we een officiële SBO school zijn, zetten we de B steeds vaker tussen haakjes (S(B)O). Hiermee maken we duidelijk dat steeds meer verbinding zit in beide schooltypen. Landelijk wordt er vooral gesproken over Gespecialiseerd Onderwijs (GO). Op stichtingsniveau hanteren wij deze term ook om duidelijk te geven aan onze organisaties.

2.6.2 Personele ontwikkeling

Na een heel laag ziekteverzuim in 2020 is het in de jaren daarna weer toegenomen. Deels door langdurig verzuim (m.n. op locatie Werkendam). Daarnaast speelde de coronaperiode daar ook een belangrijke rol in. We zien nu echter weer een daling. In de komende jaren investeren we in een adequate (preventieve) verzuimbegeleiding in samenwerking met de betrokken arbodienst.

In de achterliggende jaren is er veel geïnvesteerd in aantrekken en (mede) opleiden van personeel. We zijn inmiddels ook een SAM (SAMen opleiden) gecertificeerde school met eigen schoolopleiders. Dit heeft er mede voor gezorgd dat er telkens weer nieuw en beschikbaar personeel is en was. Daarnaast vinden er regelmatig zgn. overbenoeringen plaats om komende vacatures of verloven op voorhand in te kunnen vullen. Tegelijk staat de personele bezetting wel onder druk vanwege het hoger ziekteverzuim, diverse andere verloven die ook nog uitgebreid zijn (o.a. zwangerschapsverlof) en tekorten op de arbeidsmarkt. Daarnaast zien we ook een trend dat minder collega's fulltime werken.

Tegelijkertijd is vervanging moeilijk te organiseren. De populatie leerlingen maakt het moeilijk om leerkrachten voor de groep te laten staan die niet met de kinderen en hun problematieken bekend zijn. De trend is dat we in vrijwel alle groepen te maken hebben met geïndiceerde cluster 4-problematiek. Dit lijkt eerder toe dan af te nemen en vraagt veel deskundigheid van het personeel.

2.6.3 Resultaten van het onderwijs

De ontwikkeling van de kinderen als gevolg van het onderwijs dat ze ontvangen wordt vastgelegd in resultaten. De resultaten van de schoolverlaters worden opgenomen in de schoolgids en het jaarverslag. Voor alle vakgebieden liggen deze resultaten (gemiddeld over de jaren heen) op het niveau (of iets erboven) wat verwacht mag worden. De tussentijdse resultaten worden besproken tijdens de groepsbesprekingen, indien nodig worden er interventies gedaan.

2.6.4 Onderwijs, zorg en begeleiding

We ervaren een toenemende verdichting van de problematieken. Dit wordt mede veroorzaakt door onze ambitie, dat we een school willen zijn voor alle leerlingen in de regio van ons samenwerkingsverband. Tegelijkertijd is het voor het voortbestaan van onze locaties ook van belang dat we deze leerlingen opvangen. Dit vraagt een verdere ontwikkeling van onze expertise, met name door samenwerking met externe instanties vanuit de zorg. In de achterliggende jaren hebben daar mooie ontwikkelingen in plaats gevonden. Er vindt nu jeugdhulp op school plaats. Het blijft echter ook een weerbarstige ontwikkeling. Mede

veroorzaakt vanwege telkens veranderde regelgeving, bezuinigingen en de totaal verschillende vormen van financiering (onderwijs en zorg). We zijn actief betrokken bij het opzetten van pilots rondom OZA (Onderwijs Zorg Arrangement) en ZIO (Zorg In Onderwijs).

Op beide locaties is er geïnvesteerd in JKC (Jonge Kind Centrum). Hierbij werken we samen met SO de Rank en de Schutse. Op beide locaties is er inmiddels een KDC (Kind Dag Centrum). Op de locatie Werkendam ook nog een DJK (Dagbehandeling Jonge Kind).

2.6.5 Beoordeling inspectie

Begin 2022 heeft er een inspectiebezoek plaatsgevonden. De bevindingen van de inspectie waren positief. Door de werkwijze vanuit de kernwaarden, de ambitie en het ontwikkelingsgericht werken is de kwaliteitscultuur als positief beoordeeld. Daarnaast is één van de conclusies in het inspectierapport: *Wat ons verder opvalt is de betrokken, overeenkomstige pedagogisch-didactische grondhouding van de medewerkers op alle scholen. Deze houding zorgt voor voorspelbaarheid, herkenbaarheid en veiligheid waardoor leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Daarbij is het eveneens de grondhouding van alle medewerkers in de scholen om te denken in kansen en mogelijkheden, zonder de realiteit van het ontwikkelperspectief van de leerling uit het oog te verliezen.*

2.6.6 Schoolplanperiode 2019-2023

In de achterliggende jaren is hard gewerkt aan de uitvoering van de gestelde doelen uit het schoolplan 2019-2023. Op beide locaties zijn diverse methodes en methodieken vervangen of aangepast. Dit is een voortdurende ontwikkeling. De organisatie laat steeds meer elementen zien van de professionele cultuur volgens het Rijnlandse gedachtengoed. Kenmerkend hiervoor is vakmanschap, werken vanuit vertrouwen, samenwerken in verbondenheid met elkaar en de andere scholen. Het werken met leer-werkgroepen is een onderdeel geworden van een ontwikkelingsgerichte en lerende schoolcultuur.

2.6.7 Oudertevredenheidsonderzoek

De tevredenheid van ouders, die vanuit dit onderzoek (december 2022) naar voren kwam, is groot. Een aantal aandachtspunten is genoemd, waaronder het gedrag van de leerlingen op het plein. Alle hoofditems scoren ruim boven de gestelde norm. Vanuit onze behoefte en de wensen van ouders zullen we de komende jaren meer aandacht geven aan oudercontacten, met name rondom de schoolontwikkeling en inhoudelijke onderwerpen.

2.6.8 Teamtevredenheidsonderzoek

Op beide locaties wordt er om de twee jaar een teamtevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Als input voor het schoolplan worden de resultaten van het laatste onderzoek meegenomen (december 2022). De uitslagen zijn overwegend positief. Per locatie zijn er wat verschillende accenten die de aandacht vragen. Dit wordt verwerkt in de meerjarenplanning en vervolgens in de jaarplannen.

3 Waar wij voor staan

3.1 Identiteit

Het doel van onze school is het geven van onderwijs in het licht van de grondslag van de school. Deze luidt hetzelfde als die van de stichting waarvan de school uitgaat. Hierin vinden we onze inspiratie en begrenzing:

De grondslag van de stichting wordt gevormd door het onfeilbare Woord van God en de belijdenisgeschriften, namelijk de Heidelbergse Catechismus, de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels. Het hoofddoel van onderwijs en opvoeding is: “De vorming en toerusting van mensen tot verantwoordelijke personen, die verlangen om voor God, de ander en in deze wereld hun taak en roeping uit te oefenen, met de gaven die ze van de Heere hebben ontvangen: Met onderscheidingsvermogen: leren zien waar het op aan komt - op een christelijke manier naar de wereld en jezelf leren kijken. In verantwoordelijkheid: nemen (zelfstandig doen) en dragen (vasthouden). Georiënteerd door het liefdesgebod: voor God en de ander willen leven. In gemeenschap: voor en met de ander. “

1 Korinthe 13:13: “En nu blijft geloof, hoop en liefde, deze drie; doch de meeste van deze is de liefde”.

Op dit kunstwerk, te zien in de hal van het schoolgebouw in Sliedrecht, is achter de kinderen de school geschilderd. De kleuren van de regenboog zien we terug in de raamstijlen van de school en in de kleuren van de lucht. De regenboog ontstaat door de aanwezigheid van licht

en water. Licht en water zorgen ervoor dat alles kan groeien en ontwikkelen. De regenboog is ook het symbool van Gods verbond en trouw.

3.2 Opdracht: een school met herkenbaar christelijk onderwijs

Een school heeft een maatschappelijke opdracht, vastgelegd in de wetgeving van de overheid. In deze wet worden de uitgangspunten, doelen en de inhoud van het onderwijs kort geformuleerd. Een school met een identiteit heeft daarnaast nog een opdracht vanuit een beginsel, dat voor ons vastligt in het Woord van God, de Bijbel. Vanuit dit beginsel geven we inhoud aan de maatschappelijke opdracht.

Het samen luisteren naar Gods Woord en ons handelen daardoor te laten richten vormt het hart van ons onderwijs. Zo willen wij met de kinderen omgaan, hen helpen en onderwijzen. Onze hulp en zegen is daarbij van de HEERE, onze God, te verwachten.

Wij wensen ons onderwijs te geven op grondslag van de Bijbel. Op verschillende plaatsen in dit voor ons gezaghebbende Boek vinden we richtlijnen voor onderwijs en opvoeding. Binnen onze school willen we ons van harte houden aan deze opdracht van en voor alle tijden. De kern daarvan lezen we in Psalm 78 vers 1 t/m 8. We lezen in vers 4 t/m 7 :

4 Wij zullen het niet verbergen voor hun kinderen, voor het navolgende geslacht, vertellende de loffelijkheden des Heeren, en Zijn sterkheid en Zijn wonderen, die Hij gedaan heeft.

5 Want Hij heeft een getuigenis opgericht in Jakob, en een wet gesteld in Israël; die Hij onze vaders geboden heeft, dat zij ze hun kinderen zouden bekend maken;

6 Opdat het navolgende geslacht die weten zou, de kinderen, die geboren zouden worden; en zouden opstaan, en vertellen ze hun kinderen;

7 En dat zij hun hoop op God zouden stellen, en Gods daden niet vergeten, maar Zijn geboden bewaren.

3.3 Doelen

Vanuit onze identiteit en onze opdracht formuleren we enkele primaire doelen. Deze zijn algemeen geformuleerd:

- Het doel van de opvoeding is een leven gericht tot Gods eer. *Opvoeden wordt dan gedefinieerd als het (bege)leiden tot een zelfstandige, God naar Zijn Woord dienende persoonlijkheid* (een deel uit het opvoedingsdoel, dat is geformuleerd door prof. Waterink). Het is een leiden tot de volwassenheid. Daaronder rekenen we het opvoeden van de mens vanuit de reformatorische levensbeschouwing, het ontwikkelen van een gezindheid, werken aan houding en gedrag, het ontwikkelen van de mens als relationeel wezen met normen en waarden, maar ook het ontwikkelen van een kritisch vermogen. Het is een ontwikkelen van een levenshouding, overeenkomstig de normen en waarden vanuit Gods Woord. We doen dit door er met de kinderen over te spreken en een voorbeeld te zijn.
- In opvoeding en onderwijs dient het kind de gelegenheid te krijgen zich hierin te oefenen, opdat het leven naar Gods Woord zijn levenshouding kan en mag worden. Voor kinderen in het Speciaal (Basis) Onderwijs zijn er veel beperkingen, maar voor God mogen ze leven zoals hierboven staat geformuleerd met hun eigen gaven en mogelijkheden. Opvoeden en onderwijzen zijn niet te scheiden. Onderwijzen is niet mogelijk zonder dat we daarin en daardoor opvoeden.

- De school is een onderwijsomgeving en opvoedingsmilieu met een eigen taak en verantwoordelijkheid. Het gezin is het eerste en natuurlijke opvoedingsmilieu. Op de tweede plaats komt de kerk met vooral een taak in het geestelijk leidinggeven aan een christelijke opvoeding. De school - op de derde plaats - moet niet alleen rekening houden met de eerste twee opvoedingsmilieus, maar ook met de grote invloed van 'medeopvoeders' van de jeugd.
- De normen en waarden, die wij in onderwijs en opvoeding de leerlingen willen overdragen, ontlene wij aan Gods Woord. De hoofdregels vinden wij in de Tien Geboden, zoals we deze in Exodus 20 lezen. Samengevat in één hoofdgedachte: *God liefhebben boven alles en onze naaste liefhebben als onszelf.*
- De onderwijs- en opvoedingsrelatie houdt een gezagsrelatie in, waarbij er respect is voor de ander. Onderwijzen en opvoeden zijn doelgerichte activiteiten zoals het aanleren van gehoorzaamheid, volgzzaamheid en discipline. Dit vereist dat er leiding gegeven wordt en regels worden gehanteerd. Dit betreft zowel de onderwijskundige alsook de opvoedkundige ontwikkeling van het kind. (NB vanuit de bovengenoemde tekst uit 1 Korinthe 13!)
- Het verzorgen van speciaal (basis)onderwijs aan kinderen in de leeftijd van 4 t/m 12/13 jaar. Kinderen voor wie vaststaat dat ze overwegend op een zodanige orthopedagogische en orthodidactische benadering zijn aangewezen, dat zij op een speciale school voor basisonderwijs moeten worden geplaatst.
- Om resultaten te bereiken, wordt er kwalitatief goed onderwijs gegeven, dat passend is voor de doelgroep. Het uitgangspunt is wat kinderen kunnen. Vandaaruit wordt het aanbod vormgegeven, zodat er groei en ontwikkeling plaatsvindt.
- De onderwijskundige doelen zijn enerzijds gerelateerd aan de doelstellingen, zoals die in de Wet Primair Onderwijs (WPO) zijn omschreven, anderzijds (en aanvullend) aan de visie op de Speciale School voor Basisonderwijs, zoals beschreven in dit schoolplan. Daarnaast zijn de kerndoelen leidend voor de inhoud van het onderwijs.

Het pedagogisch klimaat van de school moet van dien aard zijn dat het kind ervaart dat de levensbeschouwing in de praktijk functioneert. Dit zal merkbaar zijn in een wederzijds gevoel van vertrouwen, liefde, het bieden van een juist gedoseerde ondersteuning en het ervaren van een uitdaging om te leren.

3.4 Visie

Onderstaande uitspraken geven onze visie weer vanuit de grondslag. Onze kernwaarden hebben een directe verbinding met deze uitgangspunten.

- Uit de Bijbel leren wij, dat alle mensen door God zijn geschapen naar Zijn beeld, met het doel om te leven tot lof en eer van God. Door hun moedwillige ongehoorzaamheid aan en afval van God zijn alle mensen zondige schepselen geworden. Ze zijn geneigd tot al het kwaad. Die zondige neigingen zijn dagelijks terug te vinden in het leven van volwassenen en van onze leerlingen.
- In Gods grondeloze liefde zoekt Hij herstel met de zondige mens. Daartoe gaf Hij Zijn Zoon, Jezus Christus, als Zaligmaker. Voor een ieder is er bekering en vernieuwing nodig. Dat is mogelijk voor een ieder die in Hem gelooft. Voor degenen die in Hem geloven is er herstel

van de verbroken verhouding met God, is er zaligheid en vrede en het eeuwige leven in Gods koninkrijk. Dan pas beantwoordt de mens weer aan zijn levensdoel.

- Elk kind is een uniek schepsel van God. Elk kind heeft een unieke samenstelling aan vermogens, talenten en geschiktheden (gaven en eigenschappen) meegekregen.
- Elk kind heeft God en de naaste nodig om die gaven en eigenschappen zodanig te ontplooiën dat ze worden aangewend tot eer van de Schepper en tot dienst van de naaste.
- Elk kind kan gestalte geven aan de plaats die hij inneemt in de maatschappelijke en culturele situatie, in afhankelijkheid van God.

3.5 Missie (locatie Sliedrecht)

SBO de Akker: Samen groeien – samen bloeien

3.6 Kernwaarden (locatie Sliedrecht)

Voor het opstellen van dit schoolplan hebben we onze kernwaarden opnieuw bepaald. Na een intensieve sessie kwamen we uit bij dezelfde kernwaarden zoals die in 2014 en 2019 zijn geformuleerd. Hoewel we ernaar streefden om het aantal kernwaarden te verminderen, zijn het er toch vijf (van de zes) gebleven. Deze kernwaarden staan gefundeerd op de Bijbelse grondslag die we verwoorden met de woorden: geloof, hoop en liefde.

In afhankelijkheid van God:

*En vanuit onze eigen **verantwoordelijkheid**
op een **creatieve** wijze
in **verbondenheid** met elkaar
dienstbaar blijven en
onze **bekwaamheid** onderhouden en uitbreiden*

Deze kernwaarden geven de richting aan die we willen gaan. Planning en uitvoering van concrete activiteiten worden hieraan gespiegeld, de kernwaarden komen uit in ons handelen.

3.6.1 Verbondenheid

Op de Akker betekent verbonden(heid) dat wij samenwerken, voor de kinderen, in afhankelijkheid van God en Zijn Woord.

- Samen rondom de Bijbelse waarden en normen. Gebed met en voor elkaar. Gods Woord gaat elke dag open;
- We bidden en danken met elkaar tijdens de dagopening en -sluiting, weekopening en -sluiting en we vieren de christelijke feestdagen als Kerstfeest, Pasen en Pinksteren.
- Eerbied voor God en respect voor elkaar, de hele dag door in woord en gebaar (één van de schoolregels);
- Betrokkenheid op elkaar. Samen leren: begeleiding nieuwe of startende leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel, SAM-school, elkaar ondersteunen en helpen;
- Lief en leed met elkaar delen door middel van de wekelijkse interne nieuwsbrief, en de maandelijkse Nieuwsbrief voor ouder(s), verzorger(s) en leerlingen;
- Een sfeer van onderlinge liefde en vertrouwen, zelfvertrouwen en respect. Hierbij moet opgemerkt worden dat het tonen van respect niet altijd vanzelfsprekend is, maar aangeleerd moet worden.

3.6.2 Dienstbaarheid

Op de Akker betekent dienstbaar(heid) dat we onvoorwaardelijk dienen met het oog op het welzijn van de kinderen en van elkaar.

- Dienstbaar aan God, de kinderen, ouders en collega's;
- Leren om de minste te zijn is in balans met eigenheid;
- Duidelijk zijn over wat we kunnen en willen;
- Elk kind wordt door ons gezien en positief benaderd. We beginnen elke keer weer opnieuw;
- Al het werk op onze school draagt bij aan het grotere geheel.

3.6.3 Bekwaamheid

Op de Akker betekent bekwaam(heid) dat we in ons vak deskundig zijn (en deskundiger worden) en professioneel handelen naar kinderen, ouders en collega's.

- Zeggen wat je doet en doen wat je zegt. Afspraken komen we na;
- Uitgangspunten van de professionele cultuur zijn leidend voor ons handelen;
- Onderwijsontwikkelingen tellen. We werken effectief en efficiënt. We evalueren regelmatig ons eigen handelen door groepsbezoeken, intervisiemomenten e.d.;
- Kwaliteiten en talenten van kinderen worden benoemd en benut, zodat een leerling op zijn niveau verder ontwikkelt;
- Kwaliteiten en talenten van het personeel worden benoemd en benut, door o.m. leerwerkgroepen;
- Kennis en vaardigheden opdoen, toepassen en indien mogelijk delen;

- Handelen vanuit mogelijkheden en/of kansen en niet vanuit belemmeringen. We stemmen ons onderwijsaanbod daarop af en werken samen met externen indien nodig;
- Voortdurend werken aan onze eigen ontwikkeling.

3.6.4 Creativiteit

Op de Akker betekent creatief zijn (creativiteit) vooral flexibel denken in mogelijkheden.

- De gezamenlijke gedrevenheid en passie ontwikkelen en uitwerken. Elkaar inspireren;
- Betrokkenheid door aan te sluiten op de belevingswereld: werken met hoofd, hart en handen;
- Het durven loslaten van de geijkte werkvormen en andere invalshoeken willen kiezen (OM-denken);
- Aansluitend bij wat wel kan of lukt op het moment;
- Leren door doen. Aansluiten bij behoefte aan praktisch leren.

3.6.5 Verantwoordelijkheid

Op de Akker betekent verantwoordelijk(heid) dat personeel en de leerlingen zich verantwoordelijk voelen voor eigen handelen en ruimte nemen en krijgen voor eigen inbreng en inzet. Richting en ruimte geven, resultaten vragen.

- We maken keuzes en stellen prioriteiten;
- Iedereen is verantwoordelijk voor zijn eigen handelen en we kunnen elkaar daarop aanspreken, professionaliteit en eigenaarschap;
- Iedereen is verantwoordelijk voor het uitdragen en uitvoeren van onze visie en missie. Dit overstijgt de grenzen van individuele taken en bevoegdheden;
- Kinderen kunnen veel zelf, maar dat kunnen ze niet altijd alleen;
- Kinderen moeten leren om zelf verantwoordelijkheid te dragen door hen o.a. keuzemogelijkheden te bieden.

3.7 Missie (locatie Werkendam)

Samen groeien op de Akker

Op SBO de Akker wijst de Bijbel ons elke dag de weg (kernwaarde geloof, hoop en liefde).

De Heere God vraagt van ons Hem lief te hebben boven alles en onze naaste als onszelf. Dat wordt zichtbaar in de manier waarop we met elkaar omgaan. Tijdens de lessen laten we, waar mogelijk, het licht vallen op de dingen van de Heere God en van Zijn Koninkrijk. De kinderen worden op de Akker gevormd en voorbereid om als christen op te groeien en te leven: leren op school en leren voor het leven gaan zoveel mogelijk samen op.

Als team hebben we met elkaar afgesproken hoe deze kernwaarden merkwaarden zijn voor ons handelen in de praktijk.

3.7.1 Deskundigheid

Alle betrokkenen bij de kinderen vullen elkaars kwaliteiten aan binnen de functie die ze hebben. Erkende ongelijkheid is uitgangspunt.

Streefdoelen:

- Uitgangspunt is dat de ander OK is en dat ik OK ben;
- We hanteren de regels van de basiscommunicatie.

3.7.2 Doelgericht

Als SBO de Akker werken we doelgericht. Voor ouders, kinderen, collega's en externe betrokkenen is het duidelijk waar we naartoe werken en welke gerichte keuzes we maken.

Streefdoelen:

- We beseffen dat, hoe goed ze individueel ook zijn, ze alleen tot duurzame verbetering komen als we samen als één team opereren;
- Iedere leerkracht is mede-eigenaar van de collectieve ambitie;
- De leerkracht is als eerste verantwoordelijk voor het leerproces van het kind;
- We nemen als leerkrachten verantwoordelijkheid voor alle kinderen van de school;
- We zorgen als leerkrachten voor boeiend onderwijs, waarbij kinderen leren door middel van hoofd, hart en handen.

3.7.3 Persoonlijke ontwikkeling

We stimuleren de persoonlijke ontwikkeling van het kind door onderwijs te geven, waarbij het kind betrokken wordt op hoe zijn/haar ontwikkeling verloopt. Dit is alles afgestemd op de mogelijkheden van het kind.

Streefdoelen:

- Wij zorgen als leerkrachten ervoor dat de betrokkenheid en het welbevinden van het kind zo hoog mogelijk zijn;
- We geven les in een gestructureerde en veilige omgeving;
- Om alle kinderen tot persoonlijke ontwikkeling te laten komen werken we vanuit de principes van het traumasensitief onderwijs.

3.7.4 Respectvol

Vanuit het christelijk geloof is het ons doel om respectvol met Gods schepping om te gaan. Dat respectvol heeft betrekking op iedereen die wij ontmoeten in onze schoolomgeving. Het betreft ook onze omgang met de werkelijkheid waarin wij leven.

Streefdoelen:

- Wij hebben de bereidheid om de ander te behandelen zoals wij zelf behandeld willen worden;
- Wij gaan zorgvuldig om met alles wat de Heere geschapen heeft. We hebben oog en hart voor de schepping.

3.7.5 Betrokkenheid

We leven samen, we werken samen, we leren samen in onze school. Samen staan we sterk en rondom elkaar.

Streefdoelen:

- We zijn als leerkrachten betrokken op onze leerlingen. Dat houdt in dat je als leerkracht ieder kind persoonlijke en positieve aandacht geeft. Dit is van belang voor het welbevinden, zelfvertrouwen en de relatie. Deze goede relatie vertaalt zich vaak in een goede sfeer in de klas en beïnvloedt de betrokkenheid van de kinderen op het onderwijs;
- Wij leven op de Akker met elkaar mee in vreugdevolle en verdrietige omstandigheden bij kinderen, ouders en collega's;
- We zijn als collega's betrokken op alles wat er gebeurt in het schoolleven. We stimuleren ook de kinderen om betrokken te zijn op hun groep en de leerkrachten.

4 Pedagogisch-didactisch klimaat

In dit hoofdstuk wordt weergegeven hoe het onderwijs in hoofdlijnen wordt vormgegeven, vaak voorzien van concrete voorbeelden. Daarnaast wordt er verwezen naar andere documenten, waarvan sommige nog in ontwikkeling zijn.

4.1 Identiteit

De identiteit is het bestaansrecht van onze bijzondere school (zie hiervoor hoofdstuk 3). De identiteit is bepalend voor de keuzes die worden gemaakt. Ze is ook zichtbaar in ons handelen, in het gegeven onderwijs, in de gebruikte methodieken, enz.

- De school houdt de kinderen Gods onfeilbaar Woord voor, opdat ze door Woord en daad leren leven en God boven alles liefhebben. We geven de Bijbelse geschiedenissen door o.a. door de Bijbelse vertelling; we leren, zingen en bespreken de psalmen en geestelijke liederen;
- We vieren (gezamenlijk) de christelijke feesten;
- We geven op grond van de Bijbel aan de kinderen normen en waarden door, zodat ze leren met elkaar om te gaan, zoals God dat van ons vraagt. Hiervoor zijn (groeps)gesprekken van groot belang;
- We bereiden de kinderen voor op een geseclariseerde samenleving;
- We werken aan de weerbaarheid van de kinderen, zodat ze als christenen kunnen leven in deze wereld: niet alleen zeggen wat niet-bijbels is, maar ook wat wel goed en gewenst is;
- Als personeel houden we weekopeningen en -sluitingen rondom een gedeelte uit de Bijbel. Daarnaast vindt er tijdens gezamenlijke studiemomenten bezinning en/of Bijbelstudie plaats.

4.2 Pedagogisch klimaat

We streven ernaar dat elk kind zich in de klas en op school veilig voelt door een vertrouwde omgeving te creëren. Er is een sociaal veiligheidsplan opgesteld. Hierin is opgenomen hoe we curatief en preventief handelen. Dit document is voorzien van alle protocollen die hiervoor nodig zijn en wordt jaarlijks besproken tijdens een teamoverleg. Orde, rust en structuur zijn van groot belang en vormen een gezamenlijke verantwoordelijkheid. We leren kinderen om te gaan met de verschillen binnen en buiten de klas. Kinderen worden gestimuleerd om zelfstandig te werken. De omgang van de groepsleerkracht ten aanzien van de leerling dient zowel leidend als begeleidend te zijn, zodat de kinderen hun gaven en mogelijkheden zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen. Binnen onze school wordt aandacht gegeven aan een beleefde en gehoorzame omgang met allen, die boven ons staan. Aandachtspunten hierbij zijn:

- Een zodanig pedagogisch klimaat scheppen, waarin de kinderen geaccepteerd worden, het gevoel hebben (of krijgen) erbij te horen en zich veilig voelen;
- Liefde, orde en gezag zijn belangrijk;
- Aandacht voor sociaal-emotioneel functioneren van de leerling;
- Didactisch rekening houden met de mogelijkheden van de leerling;
- Rust, netheid en gezelligheid bevorderen door de inrichting van de ruimten;

- Eisen stellen aan het leerlingenwerk qua netheid en niveau;
- Kinderen diverse taken en verantwoordelijkheden in de school geven, zoals bv. klassendienst;
- Aandacht voor de naaste: zending en financiële adoptie en acties voor een goed doel.

4.3 Omgaan met elkaar

Ieder kind vraagt om zijn eigen benadering: elk kind is uniek. Persoonlijke ontmoetingen en een goede relatie met elk kind zijn van onschatbare waarde. Op een school is er sprake van verschillende niveaus van omgang. De hele dag door is er sprake van omgang. Basisprincipe in de opvoeding en omgang met elkaar op school is handelen vanuit liefde, respect en meeleven met elkaar. Respect voor de Ander, de Heere, de ander, de medemens en het andere, de omgeving. We maken het respect hebben voor alles hieronder concreet.

4.3.1 Kinderen in de omgang ten opzichte van de Heere

- Luisteren naar God, bij de Bijbellesing, en luisteren naar zaken die te maken hebben met God, bij de Bijbelvertelling;
- Met eerbied spreken tegen God tijdens het gebed;
- Met eerbied spreken over God. Dit houdt ook in: geen misbruik van Zijn Naam (niet vloeken).

4.3.2 Leerkrachten in de omgang met kinderen

De leerkracht is zowel leidend als begeleidend. Leerkrachten hebben respect voor de leerlingen. Dat kan blijken in verschillende dingen:

- Naar hen te willen luisteren;
- Eerlijk en rechtvaardig te zijn in het 'rechtspreken', straffen en belonen;
- Niet kwetsen in woord of gebaar;
- Hun mogelijkheden zien en van hieruit verder bouwen;
- Hun problemen en/of beperkingen zien en hen zoveel als mogelijk is daarmee te helpen en te leren omgaan.

4.3.3 Kinderen in de omgang met leerkrachten (volwassenen)

- Kinderen dienen gehoorzaam te zijn;
- Zij tonen respect dat tot uiting komt in hoe volwassenen tegemoet worden getreden. Beleefdheid en goede omgangsvormen worden verwacht en bijgebracht.

4.3.4 Kinderen in de omgang met andere kinderen

We moeten kinderen voortdurend leren ook respect te hebben voor elkaar. Dit is voor veel kinderen bij ons op school moeilijk. Juist op het sociale vlak liggen soms hun problemen. Ze zijn vaak nog 'jonger' in hun sociale ontwikkeling dan gezien hun kalenderleeftijd van hen mag worden verwacht. Ze zijn dan nog erg egocentrisch ingesteld en/of kunnen zich moeilijk in de positie van een ander verplaatsen. Dit kan ook voortkomen vanuit hun problematiek of beperking, maar ook omdat ze vaak eerst doen en dan pas denken. Het respect hebben voor elkaar kunnen we in verschillende situaties tegenkomen:

- Als een ander problemen heeft, helpen we elkaar;

- We zorgen ervoor dat een ander het goed naar zijn zin heeft. Wederzijdse positieve benadering in woord en gebaar;
- Ervoor zorgen dat een ander niet door jou in de problemen komt;
- Kinderen in de omgang met de wereld om zich heen, de natuur en allerlei materialen. Het is van belang dat kinderen zich bewust worden van de wereld om hen heen. Zij zijn medeverantwoordelijk voor het bewaren van de schepping. Zorg voor de omgeving houdt in dat kinderen zorgvuldig met hun spullen omgaan en de omgeving waarin ze verkeren opgeruimd houden.

4.4 Schoolregels

Wat hierboven gezegd is rondom verschillende typen omgang resulteert in basisgedragsregels. Alle andere afspraken en regels voor in de klas en op het plein zijn hiervan afgeleid. Op beide locaties zijn deze regels in overleg met de leerlingen en personeel opgesteld. Om deze reden zijn de regels voor de locaties dan ook verschillend. Ze zijn bekend bij ouders, leerlingen en personeel en zichtbaar in het gebouw.

4.5 Onderwijskundig beleid

Bij het vormgeven van het onderwijs beogen we minimaal het realiseren van de kerndoelen. We bieden de kinderen de mogelijkheid zich de leerstof tot en met groep 8 van de basisschool eigen te maken. De praktijk op onze school is echter wel, dat dit niet voor iedereen haalbaar is. Hieraan kunnen verminderde verstandelijk vermogens, belemmeringen in de sociale en emotionele ontwikkeling, thuissituatie, enz. aan ten grondslag liggen. Meestal is er een combinatie van factoren die de ontwikkeling belemmeren. Binnen de mogelijkheden die de kinderen hebben, streven we naar een ononderbroken ontwikkelingsproces. Bij het vormgeven van ons onderwijs doen we dat in het besef dat onze kinderen opgroeien in een multiculturele samenleving.

We maken gebruik van actuele methoden (zie bijlage) en moderne middelen om uitvoering te kunnen geven aan onze opdracht en om de onderwijsinhoud goed vorm te geven. ICT-toepassingen worden zoveel als mogelijk geïntegreerd in ons aanbod en bij onze aanpak.

4.6 Onderwijskundige uitgangspunten

Vanuit onze missie, visie en kernwaarden werken we aan de inrichting van ons onderwijs. Dit is gericht op de ontwikkeling van de kinderen, deelname aan het vervolgonderwijs en aan de maatschappij in zijn geheel. Dit wordt als volgt nader uitgewerkt:

- We bieden identiteitsgebonden onderwijs voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeften vanwege hun leer- en/of gedragsproblemen, die daardoor gewoon basisonderwijs niet kunnen volgen;
- Belangrijke randvoorwaarde die wij hierbij hanteren is een positieve benadering en het bieden van structuur en veiligheid, zodanig dat kwetsbare kinderen met beperkingen, binnen hun mogelijkheden, kunnen groeien;
- Wij rusten leerlingen zoveel als mogelijk toe op hun eigen niveau en sluiten aan bij wat ze kunnen (HGW) om hen daarmee voor te bereiden op de voor hen passende plaats in de maatschappij (via vervolgonderwijs);

- We zijn een onmisbare schakel in het bieden van een dekkend netwerk van identiteitsgebonden voorzieningen. In het kader van Passend onderwijs mogen er geen kinderen thuiszitten. Verder zijn wij als SBO-school ook onderdeel van het kenniscentrum voor het SWV;
- Het onderwijs wordt afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen binnen de groep waarin zij zitten. Dit principe doet recht aan de door God gegeven gaven en talenten van de leerlingen. We hanteren hierbij de uitgangspunten van HGW;
- Vanuit de veilige omgeving bieden we het onderwijs met al zijn activiteiten aan op zo'n wijze dat kinderen zich verder ontwikkelen. Dat houdt in dat ze soms over grenzen heen mogen gaan om verder te komen. (bijv. schoolkamp, externe activiteiten, enz.). Van belang hierbij is de balans zoeken van begeleiden/ zorgen en het loslaten.

4.7 Het onderwijs aan groep 1 en 2

Uitgangspunt bij het onderwijs aan groep 1 en 2 is de ontwikkeling van de kinderen. Kinderen ontdekken de wereld om zich heen voornamelijk door spel. Er worden daarom veel spelactiviteiten aangeboden. Het onderwijs wordt thematisch opgezet. Activiteiten in de kring en in de hoeken zijn hierop afgestemd. De thema's die gekozen worden staan dicht bij de belevingswereld van de kinderen. De inhoud van activiteiten wordt mede bepaald door gebruik te maken van de leerlijnen. We gebruiken ZIEN+ als instrument voor het volgen van de ontwikkeling.

De periode dat de kinderen in groep 1 en 2 zitten is tevens een observatieperiode. Aan het eind van groep 2 wordt een keuze gemaakt voor het vervolgonderwijs van de kinderen. We spreken sinds twee jaar van een JKC (Jonge Kind Centrum) waarbij we in samenwerking met SO de Rank kijken naar de beste plek voor de kind. Op deze wijze kunnen we de jonge kinderen meer bieden wat ze op dat moment nodig hebben.

4.8 Het onderwijs in groep 3 t/m 8

In deze groepen worden de leerlijnen gebruikt, zoals die in de gebruikte methoden zijn verwerkt, om het onderwijs vorm te geven. Van de gebruikte methoden is een overzichtslijst opgenomen (zie bijlage). We gebruiken diverse middelen en materialen om het onderwijs zo concreet en praktisch mogelijk te maken. We zoeken op deze wijze naar verschillende ingangen om onderwijs te geven. Dit is een ontwikkelingsrichting die we nog verder vorm willen geven: leren door doen. Voor de sociaal-emotionele ontwikkeling gebruiken we in ook groep 3 t/m 8 het volgsysteem ZIEN+!

Vanaf groep 3-4 wordt er voor rekenen, lezen, taal en spelling groepsdoorbrekend gewerkt. Kinderen gaan vanuit hun stamgroep naar de niveaugroep bij het desbetreffende vak. Op deze wijze kunnen we tegemoet komen aan de niveauverschillen die aanwezig zijn. De stamgroep formeren we indien mogelijk rondom het taalniveau van de leerlingen.

4.9 Digitale hulpmiddelen

Ons uitgangspunt is dat de ICT-middelen en mogelijkheden dienend zijn aan het geven van het onderwijs door de leerkracht. Het is van belang dat het een toegevoegde waarde heeft tijdens het instrueren, verwerken en verdiepen van de leerstof. We zoeken hierbij een balans in het gebruik van ICT voor wat betreft het leren op maat.

Randvoorwaarde is daarbij goede hard- en software, dat ook volop aanwezig is. We beschikken over voldoende computers, laptops en tablets om deze veelvuldig te kunnen gebruiken. Leerkrachten en overig personeel beschikken over up-to-date apparatuur, zodat de processen rondom het geven van onderwijs goed uitgevoerd kunnen worden. Leerlingen en leerkrachten beschikken over voldoende vaardigheden.

4.10 Vorming en toerusting - burgerschap

Vorming en toerusting is een integraal onderdeel van ons onderwijs en dagelijks handelen. We richten ons daarbij vooral op de persoonsvorming, sociale omgang en weerbaarheid. Daarnaast werken we aan een doorgaande en samenhangende lijn voor burgerschap. We noemen hierbij een aantal zaken mede vanwege de maatschappelijke en toekomstige ontwikkelingen.

- We vinden dat er gericht aandacht nodig is voor het Christen-zijn in deze wereld (niet van deze wereld);
- Er moet aandacht zijn voor culturele aspecten. Er wordt gezocht naar de verbinding tussen de onderwijsinhoud en de werkelijkheid. Excursies zijn dan ook een vast onderdeel van ons lesprogramma;
- Naast sociale vorming is ook seksuele vorming en omgaan met diversiteit van groot belang, al ligt hiervoor de primaire taak bij de ouders. Hiervoor wordt de methode Wonderlijk Gemaakt voor alle groepen gebruikt;
- Kinderen moeten bewust leren omgaan met de media (mediawijs) in een wereld die wordt beheerst door sociale media;
- Kinderen groeien op in een maatschappij met verschillende (sub-)culturen. Via gesprek en diverse onderwijsvormen geven we hier inhoud aan;
- We gebruiken de leerlijn burgerschap van de SLRO. We werken mee aan de verdere ontwikkeling van deze leerlijn voor het Gespecialiseerd Onderwijs.

4.11 Engels

De maatschappelijke ontwikkeling in een mondiale wereld brengt met zich mee dat het beheersen van Engels als tweede taal een belangrijke vaardigheid is. Dit vraagt van ons verdere doordinking hoe hier vorm aan gegeven moet worden. We gebruiken hedendaagse methoden die de kinderen beter voorbereiden op het vervolgonderwijs. Engels wordt nu gegeven in de groepen 5 t/m 8.

4.12 PCM – Process Communication Model

We schreven het al: elk kind, elk mens is uniek, iedereen zit anders in elkaar en vraagt zijn eigen benadering. Om dit zo goed mogelijk te kunnen doen gebruiken we het Process Communication Model (PCM).

PCM geeft ieders behoeften en voorkeuren weer in zes persoonlijkheidstypen, die we allemaal in meer of mindere mate in ons hebben. Door de voorkeuren en de behoeften van de kinderen te herkennen, kunnen we de communicatie met het kind daarop afstemmen. Dit zorgt ervoor dat het kind zich begrepen en gehoord voelt. Hierdoor krijgt het kind meer energie, plezier en zal het beter functioneren. Ook helpt PCM om negatief gedrag te observeren en daar op een

goede effectieve manier op in te spelen. Door PCM toe te passen in de omgang met en de begeleiding van de kinderen hopen we elk kind meer recht te doen. Alle personeelsleden hebben de basistraining gevolgd. Van nieuw personeel wordt verwacht ook deze basiscursus te volgen.

Jaarlijks is er een programma van verbreding en verdieping van PCM om onze kennis te onderhouden en vaardigheden te versterken. De komende jaren zullen we ook kinderen en ouders bekend maken met PCM.

5 Zorg en begeleiding

De leerlingen op onze school zijn vanwege hun voorgeschiedenis allemaal zorgleerlingen. Binnen de vormgeving van ons onderwijs worden door middel van een adequate groepsplanning zoveel mogelijk kinderen op een reguliere wijze juist die aandacht en begeleiding gegeven die ze nodig hebben. Toch zal het voorkomen, dat leerlingen vanwege hun beperktere mogelijkheden niet binnen de groepsplanning op een verantwoorde wijze gevolgd kunnen worden. Voor deze leerlingen worden, zoveel als mogelijk binnen het groepsplan, extra doelen opgesteld. De intern begeleider heeft hierin een belangrijke functie. De uitwerking van de zorgstructuur is weergegeven aan de hand van een jaaroverzicht. Hierin zijn alle activiteiten die worden uitgevoerd opgenomen middels de jaarkalender en voorzien van een korte uitleg. Dit document wordt de HGW-cyclus genoemd.

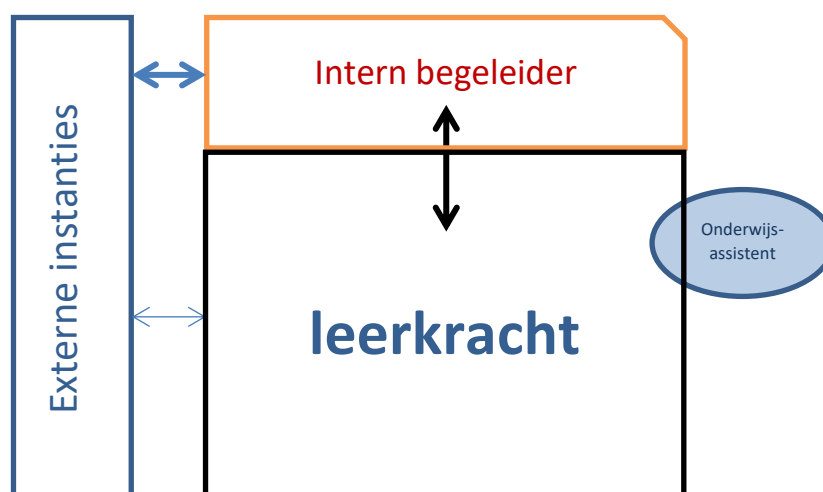
Twee keer per jaar worden de leerlingen op de gebieden van rekenen en wiskunde, technisch lezen, begrijpend lezen en spelling met methode-onafhankelijke toetsen getest. We houden zo zicht op de ontwikkeling van de kinderen, zodat we de dagelijkse praktijk daarop beter kunnen laten aansluiten. Het gebruik van ParnasSys is van groot belang: dit vormt het digitale dossier van onze leerlingen. Een overzicht van de toetsen is opgenomen als bijlage.

We ervaren op onze school dat de sociaal-emotionele problematiek zich verdicht. Problemen worden complexer en ingrijpender. Psychiatrische problemen komen regelmatig voor. Steeds meer zien we een overlap met het type kind van SBO++ (voorheen o.a. cluster 4 genoemd). Deze problematiek zal de komende jaren uitdrukkelijk om aandacht blijven vragen. Bovendien beïnvloedt deze problematiek in hoge mate het bereiken van prestaties.

5.1 Schoolondersteuningsprofiel

In het kader van de invoering van passend onderwijs hebben we een schoolondersteuningsprofiel opgesteld. In dit document worden de basisondersteuning en de structurele mogelijkheden van de school omschreven om extra ondersteuning te bieden aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Hierin zijn onze ambities verwoord en in het schoolplan verweven. We sluiten hierbij aan bij het Ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband Berseba.

Onderstaand schema toont de ondersteuningsstructuur, zoals deze binnen onze school wordt gehanteerd.

5.2 Extra ondersteuning op de Akker

Door onze werkwijze en specialisatie zijn wij in staat om een breed ondersteuningsaanbod te bieden. Per hulpvraag (oriëntatie en/of aanmelding) wordt er bepaald of de hulp geboden kan worden die een leerling nodig heeft. Het kan zijn dat de vraag groter is dan wat wij kunnen bieden. Op dat moment vindt er bezinning plaats op wat er nodig is om toch deze hulp te kunnen bieden. We komen dan bij onze ambitie terecht.

Hieronder wordt onze algemene werkwijze, organisatie en specialisatie weergegeven, waardoor we in staat zijn om een breed ondersteuningsaanbod te bieden. Onderstaande zaken geven ons de mogelijkheid om beter en verfijnder af te stemmen op wat kinderen nodig hebben op didactisch, pedagogisch en sociaal-emotioneel gebied. De kracht van SBO de Akker zit o.a. in:

5.2.1 De kracht van het team – Homogeniteit, deskundigheid en samenwerking

Hoewel er binnen het team de natuurlijke verschillen aanwezig zijn, bijvoorbeeld op het gebied van ervaring en persoonlijkheid is er toch sprake van een zekere homogeniteit. Dit is een natuurlijk proces. Alle personeelsleden zijn gericht op en hebben een passie voor speciale leerlingen en kunnen met hen omgaan. Daarnaast zien we elk kind echt en begeleiden hen in hun ontwikkeling. Dit doen we vooral SAMEN. Samenwerken, het elkaar (onder)steunen, aanvullen, scherp houden, enz. is onmisbaar. Onze vaardigheden en de samenwerking zorgen ervoor dat we kinderen kunnen bieden wat ze nodig hebben en wij het zelf volhouden.

5.2.2 Kleine groepen met veel structuur

Binnen onze school wordt gewerkt met kleine groepen. De kleutergroep heeft maximaal 12 leerlingen, andere groepen gemiddeld 15 à 16 leerlingen. Hierdoor krijgen kinderen minder prikkels en is er meer ondersteuning mogelijk en kan er beter worden afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

5.2.3 Werken met niveaugroepen

Voor rekenen, spelling en lezen wordt er gewerkt met groepsdoorbrekende niveaugroepen. Hierdoor zijn we in staat om leerlingen een leerstofaanbod voor de basisvakken te bieden dat beter aansluit bij het niveau van de leerlingen.

5.2.4 Ontwikkelingsperspectief

Voor alle leerlingen wordt er een ontwikkelingsperspectief opgesteld. Op basis hiervan kunnen we doelgericht werken aan het behalen van dit perspectief. De werkwijze hierover is verder beschreven in het document: werken met OPP.

5.2.5 Gericht op de zone van de naaste ontwikkeling

Het programma en/of de methode is in eerste instantie niet het uitgangspunt. We analyseren wat een kind kan en van daaruit wordt de ontwikkeling en de lesstof opgestart en vormgegeven. Hierdoor wordt er gewerkt aan het versterken van de sociaal-emotionele ontwikkeling (o.a. welbevinden, zelfvertrouwen). Tegelijkertijd dagen we de kinderen uit om een stapje verder in hun leerproces en algemene ontwikkeling te komen.

5.2.6 Sociaal-emotionele ontwikkeling

Binnen de dagelijkse gang van zaken is er veel aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. Door het bieden van rust, regelmaat, structuur, relatie en respect wordt dit

concreet vormgegeven. Daarnaast ervaren kinderen dat ze er mogen zijn zoals ze zijn. Ze leren dat ze niet de enige zijn met een beperking op welk terrein dan ook. Voor het stimuleren van de ontwikkeling is er een voortdurend positieve benadering en instemmend benoemen met de nadruk op de mogelijkheden. Er is veel aandacht voor het omgaan met elkaar door het voor- en nabespreken van de pauzes en het uitzoeken van conflicten.

5.2.7 Deskundigheid, methodieken en specifieke programma's

Binnen onze school is er veel kennis en kunde aanwezig, zowel op leergebied als op gedragsgebied. Dit uit zich bijvoorbeeld in het werken met specifieke programma's en methodieken, die gericht zijn op onze doelgroep. Het verder ontwikkelen van onze kennis en kunde is een voortdurende ontwikkeling. Uit kengetallen is te zien met welke problematieken op leer-, gedrags-, fysiek en medisch gebied we ervaring hebben. We noemen een aantal specifieke zaken, zonder volledig te zijn.

5.2.7.1 Specialisme

Logopedie Op onze school werken onze eigen logopedisten. Bij de instroom worden de kinderen door hen gescreend. Kinderen die op basis van deze screening voor logopedie in aanmerking komen, ontvangen deze hulp. Daarnaast is er een nauwe samenwerking tussen logopedisten, leerkrachten en ib-ers om de ondersteuning die de leerlingen nodig hebben zoveel als mogelijk op elkaar te laten aansluiten.

Schoolmaatschappelijk werk Binnen onze organisatie is het mogelijk om gebruik te maken van schoolmaatschappelijk werk (SMW). Hiervoor maken we gebruik van diensten van een externe partij en de mogelijkheden die de gemeente biedt. Deze is op afroep beschikbaar voor ondersteuning van leerkrachten en ib-ers. Daarnaast zijn er mogelijkheden om met de kinderen zelf aan het werk te gaan of contact te leggen met de thuissituatie.

Fysio- en ergotherapie Op onze school werkt een fysiotherapeut. We werken hiervoor samen met de praktijk PMC in Balans. Voor kinderen die fysiotherapie nodig hebben is dit aanbod beschikbaar. Dit geeft rust voor het kind en de ouders, daarnaast is er directer contact tussen fysiotherapeut en leerkracht.

Dyslexietraining Dit wordt verzorgd door een externe organisatie op onze locatie.

5.2.7.2 Specifieke programma's en methodieken (voor wat betreft de basisvakken)

Rekenen. Er wordt onder andere gewerkt aan het rekenen op een praktische manier, het gebruik leren maken van de rekenmachine en het onderhouden van basale rekenvaardigheden. Daarnaast integreren we de werkwijze van de methode Met Sprongen Vooruit.

Spelling Hiervoor gebruiken we PI-Spello. Voor kinderen die niet via de reguliere lessen tot voldoende ontwikkeling komen op het gebied van spelling, bieden we PI-Spello aan. Hierbij zijn er meerdere niveaugroepen. Op de locatie Werkendam wordt PI-Spello als reguliere spellingsmethode gebruikt.

Technisch lezen Hiervoor gebruiken we de methodiek LISBO-lezen en Logo3000. Met RT gebruiken we Connect-lezen en Ralfi-lezen. Daarnaast worden kinderen die dyslexietraining (verzorgd door externen) hebben extra ondersteund door extra tijd te geven (RT). Voor leerlingen in de onderbouw met hardnekkige leesproblemen maken we gebruik van het

programma Bouw. In de bovenbouw zetten we Read and Write, een digitaal voorleesprogramma, in.

5.2.7.3 Deskundigheid en expertise

In het algemeen kunnen we stellen dat we voortdurend bezig zijn met het versterken van onze deskundigheid en expertise, zowel door interne als externe scholing. Zo zijn er leerkrachten die de master SEN-opleiding en/of SVIB-opleiding hebben gevolgd.

5.2.8 Faciliteiten

In onze school is er ondersteuning beschikbaar van onderwijsassistenten: meer handen in de klas. Daarnaast maken we gebruik van vrijwilligers en stagiaires. Indien nodig kopen we extra ondersteuning in bij externen.

5.3 Onderwijs en zorg arrangementen

Binnen onze scholen geven we invulling aan de combinatie tussen onderwijs en zorg en begeleiding. Wij werken hier indien mogelijk samen aan met zorgpartners. De wijze waarop we dat organiseren is verschillend en flexibel. We handelen naar wat nodig is om kinderen het onderwijs te kunnen bieden dat ze nodig hebben. Hiermee realiseren we onze ambitie. We nemen delen aan het Experiment Onderwijszorgarrangementen vanuit het ministerie. We kennen nu drie verschillende vormen:

5.3.1 Buitengewoon onderwijs

Dit betreft onderwijs op een andere locatie en is bedoeld voor kinderen waarvoor het huidige onderwijssysteem en –organisatie niet toereikend is. Het betreft kinderen die dreigen uit te vallen of die al niet meer naar school gaan. Het uiteindelijke doel is om deze leerlingen zoveel als mogelijk weer te laten functioneren binnen de huidige onderwijsvormen. Buitengewoon onderwijs is een onderwijsplek op een zorgboerderij, waarbij onze school de verantwoordelijkheid heeft voor het onderwijs. Hiervoor hebben we een overeenkomst afgesloten met de Stichting Zorgboeren Zuid-Holland.

5.3.2 JKC - Jonge Kind Centrum

In samenwerking met SO de Rank bieden we jonge kinderen (4-7 jaar) het onderwijs aan wat ze nodig hebben. Door deze samenwerking, in combinatie met een aanwezig KDC, kunnen wij kinderen in groep plaatsen waar ze het beste tot hun recht komen om zich verder te ontwikkelen. Daarnaast zijn er zo meer mogelijkheden voor observatie en begeleiding.

5.3.3 JOS – Jeugdhulp op school

In samenwerking met Distinto en Agathos (Sliedrecht) en de Schutse (Werkendam) wordt er jeugdhulp ingezet voor kinderen die dat nodig hebben om tot onderwijs te komen.

5.4 Onderwijs aan langdurig zieke kinderen

De school is verantwoordelijk voor de begeleiding van langdurig zieke kinderen. Het gaat om kinderen die gedurende langere tijd (meer dan twee weken) in een ziekenhuis zijn opgenomen en langdurig thuis ziek zijn. Per situatie zal bekeken moeten worden wat de mogelijkheden zijn om het kind onderwijs te geven. Goed overleg met de ouders en afstemming met medici is belangrijk. Overigens geldt het gestelde in deze paragraaf niet voor kinderen die zijn

opgenomen in een academisch ziekenhuis of therapeutische behandelcentra, omdat deze een eigen educatieve voorziening hebben.

De procedure die wij binnen onze school volgen om in zo'n geval beslissingen te kunnen nemen is als volgt:

- Als duidelijk is dat een leerling van onze school langer dan twee weken in een ziekenhuis wordt opgenomen of thuis ziek is, neemt de leerkracht of intern begeleider van de school contact op met de ouders om de situatie door te spreken;
- De groepsleerkracht(en) en de intern begeleider nemen in overleg met de schoolleiding en de ouders van het zieke kind het besluit wel of geen externe hulp in te schakelen;
- De school ontwikkelt in overleg met de ouders een planmatige aanpak, waar nodig met externe begeleiding;
- De school blijft verantwoordelijk voor de te ontwikkelen aanpak. Tijdens het uitvoeren van de aanpak vindt regelmatig overleg met de ouders plaats.

5.5 Leerlingen en passend onderwijs

5.5.1 Toelatingsbeleid

Sinds augustus 2014 is passend onderwijs een feit. Door de zogenaamde zorgwet is het verplicht voor iedere leerling een passende plek te vinden. Om een leerling op onze school te kunnen plaatsen, wordt via de reguliere basisschool een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) aangevraagd. Deze aanvraag wordt besproken in het Loket van het samenwerkingsverband. Naar gelang de hevigheid van de problematiek zal het loket contact zoeken met onze school.

Heeft een leerling een TLV toegewezen gekregen, wordt door schoolleiding en IB bepaald in welke klas deze leerling het beste past. Dit is afhankelijk van de vraag of de school in staat is de hulpvraag van het kind te beantwoorden. Tevens moeten we hierbij de belangen van de andere kinderen van de groep betrekken. In het uiterste geval kan het betekenen dat een plek op school niet de goede plek voor een leerling is. We gaan dan op zoek, met alle betrokkenen, naar een andere, passende, plek voor die leerling.

5.5.2 Begeleiding

Bij de toelating van leerlingen met een indicatie voor cluster I, II, III of IV (SBO++) (in samenwerkingsverband Berséba, regio randstad wordt niet gesproken over cluster IV, maar over SBO++) wordt vanuit de Commissie van Toekenning altijd contact opgenomen met de school. De school zal bepalen of toelating mogelijk en verantwoord is.

Er is beleid geformuleerd op welke wijze we deze begeleiding vorm geven. De kern hiervan is dat we kijken naar de onderwijsbehoeften van de leerling. Veel van deze begeleiding krijgt al vorm in ons basisaanbod. Dit, omdat ruim 35% van onze leerlingen deze extra begeleiding nodig heeft.

Indien nodig worden daar externen bij betrokken. Basisuitgangspunt van de begeleiding is dat we deze zoveel mogelijk opnemen in de reguliere werkwijze in de groep. Het is aan het oordeel van de intern begeleider en de leerkracht van de school overgelaten of dit op een verantwoorde wijze plaats kan vinden. Er kunnen situaties zijn dat afzonderlijke begeleiding buiten de groep voor een kind nodig is. Dit wordt dan in het OPP van de leerling benoemd en

beargumenteed. De intensiteit van deze begeleiding is afhankelijk van de vraag van de school. Bij de ene leerling zal deze dus intensiever zijn dan bij de andere leerling.

Bovenstaand beleid, waarin de begeleiding van cluster-leerlingen en SBO++ zoveel mogelijk in het gewone programma in de klas is opgenomen, is een bewust uitgangspunt. De school vindt dat de ontwikkeling van een kind het beste tot zijn recht komt in de context van het omgaan met elkaar in een groep. Daarnaast willen we de kinderen voorbereiden voor het deelname aan sociale contexten buiten de school, zoals jeugdverenigingen, sportverenigingen, enz. Bovendien willen we voorkomen dat een leerkracht te maken krijgt met een veelheid aan overleg onder of na schooltijd, omdat dit ten koste gaat van de tijd die voor het onderwijs beschikbaar is.

6 Personeelsbeleid

Het personeel is naast drager van de identiteit van de school ook vormgever van het onderwijs: pedagogisch, organisatorisch en didactisch. Daarmee vervullen medewerkers een spilfunctie in het verwezenlijken van de doelen van ons onderwijs. Zij zijn verantwoordelijk voor het onderwijsproces van de leerlingen en voor hun eigen ontwikkelproces, ieder vanuit zijn eigen taak en functie. Het team werkt vanuit vertrouwen goed samen aan schoolontwikkeling.

Onze medewerkers tonen een goede inzet en zijn vakbekwaam. Het team beschikt over voldoende zelfsturend vermogen en veranderkracht om het onderwijs met succes dagelijks vorm te geven en indien nodig te verbeteren.

De school werkt vanuit een pedagogische visie, data-gestuurd, planmatig en resultaatgericht aan de verbetering van het onderwijs op basis van gedegen analyses. De activiteiten moeten bijdragen aan het bereiken van de missie en de visie van de school. Zowel de schoolorganisatie als het onderwijs moet op adequate en professionele wijze geleid worden. Daarbij heeft de schoolleiding oog voor alle betrokkenen bij de schoolorganisatie en het geboden onderwijs. De schoolleiding beschikt over passende vakbekwaamheden. Het bestuur volgt en stimuleert op effectieve wijze de kwaliteit van het onderwijs. We maken nadrukkelijk gebruik van de aanwezige deskundigheid op de werkvloer of van de andere scholen van de stichting. We schakelen externe deskundigen in als onze kennis niet toereikend is of ons willen laten inspireren of verder willen ontwikkelen.

6.1 Professionele cultuur

Wij kiezen bewust voor een cultuur die gebaseerd is op de kenmerken van een professionele cultuur. Vanuit onze kernwaarden en collectieve ambitie wordt er gericht gewerkt aan de professionele cultuur. Deze cultuur is gestoeld op het zogenaamde Rijnlandse model. Hierbij staat het primaire proces centraal, waarbij verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie liggen. Verbinding, vakmanschap, intrinsieke motivatie, eigenaarschap en vertrouwen zijn een aantal belangrijke pijlers. De organisatie is er voor de mensen. Gezamenlijke leer-werkleergemeenschappen zijn van groot belang om dit vorm te geven en verder te ontwikkelen. Deze cultuur is een voorwaarde voor een goed functionerende school, waar kwalitatief goed onderwijs wordt gegeven. Daarnaast is het van prominent belang voor het welzijn en welbevinden van het personeel.

6.2 Opleiding, ontwikkeling en coaching

Binnen onze school werken we gericht aan het begeleiden van nieuwe en zittende personeelsleden. Dit wordt verder uitgewerkt in het begeleidingsplan en professionaliseringsbeleid. Daarnaast is er volop mogelijkheid om zich verder te bekwamen via studie, scholing, samenwerking enz. Vanuit de school wordt dit gestimuleerd en gefaciliteerd. Het aantrekken, benutten en verder ontwikkelen van gemotiveerde, vakbekwame en samenwerkende personeelsleden is één van de belangrijkste speerpunten voor de komende jaren. We zijn daarom een gecertificeerde SAM-school (samen opleiden).

De komende jaren wordt er een (intern) aanbod voor verdere professionalisering opgezet in de zogenoemde SORandstad academie. Doelgerichte opleidingen, cursussen, trainingen

worden op basis van behoefte aangeboden. Om dit inhoudelijk vorm te geven wordt er gebruik gemaakt van deskundigheid die aanwezig is binnen SORandstad. Daarnaast worden er opleidingen op maat verzorgd door externe partijen (oa leergang voor onderwijsassistenten) We stimuleren hier de verdere ontwikkeling en professionalisering van onze medewerkers. Daarbij bevorderen we het ontmoeten van en leren door het personeel van de verschillende locaties. Op deze wijze wordt schooloverstijgend van en met elkaar geleerd.

6.3 Werkgeverschap

Voldoende en vakbekwame personeelsleden is van cruciaal belang om uitvoering te geven aan onze missie, visie en maatschappelijke opdracht. Wij willen daarom een goede werkgever zijn met aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden en goede en passende beloningen.

Alle onderdelen van het personeelsbeleid zijn omschreven in documenten die regelmatig geactualiseerd worden. Er is een werkgroep personeel die regelmatig onder leiding van een externe deskundig op dit gebied dit thema bespreekt, bewaakt en communiceert.

We bieden diverse mogelijkheden aan voor personeel in opleiding. Waarmee we investeren in toekomstige vakbekwame collega's. Er wordt gewerkt met een inwerk- en begeleidingsplan op maat, waarbij de schoolopleiders een belangrijke rol vervullen.

7 Kwaliteitszorg en opbrengsten

7.1 Onze definitie van onderwijskwaliteit

- De christelijke identiteit is in onze school van groot belang, zowel voor de godsdienstige vorming als voor alle andere vormingsgebieden. Wij hanteren Bijbelse normen en waarden voor de schoolregels en de omgang met elkaar.
- In onze samenwerkingsverbanden Berseba en RefSVO is de uiterste ambitie dat geen leerling uit onze achterban verstoken is van identiteitsgebonden onderwijs en dat er een dekkend aanbod aan voorzieningen is. Wij onderschrijven deze ambitie en zien dit als onze opdracht. We constateren na enkele jaren van passend onderwijs dat de populatie van onze school verandert en steeds weer nieuwe eisen stelt aan de kwaliteit van onze school.
- Ons onderwijs moet aansluiten bij de onderwijsbehoeften en de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen. Steeds is de vraag of wij kunnen bieden wat de leerlingen, die aangewezen zijn op speciaal (basis)onderwijs, nodig hebben.
- Wij willen leerlingen tot hun bestemming laten komen en zorgen dat zij doorstromen naar een onderwijsvorm of een maatschappelijke bestemming die past bij hun niveau en mogelijkheden. Dit betekent wat de kennis en vaardigheden betreft, dat wij zorgen voor een goede aansluiting op het vervolgonderwijs, op arbeid of op passende dagbesteding. Een graadmeter hierbij is de bestemming van de leerlingen na het verlaten van de school.
- Leerlingen willen wij een ononderbroken ontwikkeling bieden, wij volgen die en beoordelen periodiek de voortgang en de behaalde resultaten op individueel, groeps- en schoolniveau.

7.2 Op de volgende manieren werken wij aan de onderwijskwaliteit.

- Gerichtheid zijn op kwaliteit geldt voor alle medewerkers en alle niveaus in de schoolorganisatie.
- Iedere medewerker maakt werkt van de verdere professionalisering in het eigen vakgebied.
- Iedere medewerker levert een bijdrage aan de kwaliteit van de school, de ontwikkeling en verbetering van die kwaliteit door schooltaken uit te voeren.
- Essentieel voor onze cultuur is in onze visie een goede samenwerking. Onder een goede samenwerking verstaan wij dat alle medewerkers gezamenlijk werken aan het realiseren van onze collectieve ambitie, waaronder goede zorg voor leerlingen. Door goede samenwerking realiseren we het best mogelijke onderwijs voor onze leerlingen en een bouwsteen voor een gezond en professioneel teamklimaat. Het gaat daarbij om:
  - samenwerking in het miniteam van de groep;
  - tussen groepsleiding en interne begeleider(s) en schoolleiding;
  - in multidisciplinaire zin, met orthopedagoog, fysiotherapeut, ergotherapeut of jeugdhulp;
  - met de ouders/verzorgers van de leerling.

- We verantwoorden de resultaten en de kwaliteit van ons werk naar elkaar. Dit vindt plaats tijdens de groepsbesprekingen en de leerlingbesprekingen en bij de gesprekkencyclus die we ook intercollegiaal vormgeven.

7.3 Ons 'systeem' van kwaliteitszorg

Voor het goede zicht op de kwaliteit van onze school hanteren wij de volgende set aan instrumenten en indicatoren.

- Het Koersplan van SORandstad geeft richting aan de inhoud van dit schoolplan. Er wordt een meerjarenbeleid in het schoolplan opgenomen. Op basis van dit Schoolplan worden jaarplannen geschreven. Deze plannen worden jaarlijks opgesteld en geëvalueerd, waar nodig i.s.m. MR. Vanuit deze evaluaties wordt er inhoud gegeven aan het volgende jaarplan (en over een langere periode aan het nieuwe koersplan van onze stichting en schoolplan)
- In onze groepsbesprekingen wordt per periode de vraag gesteld hoe tevreden wij zijn met de resultaten van ons onderwijs. Tevens worden de doelen voor de volgende periode van werken bepaald. De resultaten van alle groepen bij elkaar worden op schoolniveau in kaart gebracht en beoordeeld. Waar nodig worden verbeteracties gepland.
- Jaarlijks nemen we de leerling enquête af, waarin ook de veiligheidsbeleving wordt onderzocht.
- Per twee jaar onderzoeken wij de oudertevredenheid en de personeelstevredenheid m.b.v. de vragenlijsten van het kwaliteitsinstrument WMK.
- Wij brengen de kwaliteit van onze medewerkers in beeld bij de gesprekkencyclus. Dit doen we (op dit moment nog) met de module Performancemanagement van Raet. (In deze schoolperiode stapt het administratiekantoor over naar een ander softwarepakket en zullen we ons oriënteren op de HRM mogelijkheden in dit pakket) In deze module is de basiskwaliteit van het toezicht kader van de inspectie opgenomen. 360-graden-feedback is hiervan een vast onderdeel, waarbij ook de wijze van samenwerken wordt geëvalueerd. Periodiek wordt de informatie uit Performancemanagement verwerkt in een managementrapportage.
- We plannen samen met de andere Reformatorische scholen voor Gespecialiseerd onderwijs een wijze van reflectieve intervisie, waarbij de zelfevaluatie het vertrekpunt is.

7.4 Hoe verantwoorden wij ons over de onderwijskwaliteit.

- Aan de ouders/verzorgers van onze leerlingen verantwoorden wij de ontwikkeling van hun kind middels de evaluaties van het ontwikkelingsperspectief en het leerlingvolgsysteem.
- Intercollegiaal en tussen medewerkers en schoolleiding vindt verantwoording plaats tijdens de groepsbesprekingen en leerlingbespreking.
- In de schoolgids nemen wij gegevens over kwaliteit en kwaliteitsverbetering op.
- In het bestuursverslag zijn alle formele graadmeters voor de onderwijskwaliteit meerjarig opgenomen en worden deze beoordeeld.
  - Het uitstroomniveau van de leerlingen die de school verlaten
  - De bestendinging op de uitstroombestemming;
  - Relevante toets gegevens (SBO)

8 Financieel beleid

8.1 Beschikbare middelen

De beschikbare middelen worden ingezet om het onderwijs op onze school vorm te geven. De school heeft een meerjarenbegroting, die conform de financiële uitgangspunten wordt opgesteld. In principe wordt er gewerkt met een 'budget' neutrale begroting (dat kan een positieve als negatieve begroting zijn) op stichtingsniveau. Ons samenwerkingsverband Berséba heeft de bekostiging van de speciale voorzieningen op een goede manier geregeld. Zo worden leerlingen, die anders op het SO geplaatst zouden worden (met name cluster 4) ook in onze SBO-school bekostigd op het niveau van het speciaal onderwijs. Dit heet bij ons SBO++. Voor de overige leerlingen krijgen wij ook een extra vergoeding van 25% voor de verdichting van de problematiek van onze leerlingen.

8.2 Uitgangspunten begrotingen

We werken met een geconsolideerde begroting voor drie schooljaren. Binnen deze begroting zijn er begrotingen op school- en soms ook op afdelingsniveau. De directeuren van de scholen zijn medeverantwoordelijk voor het opstellen van hun begroting en voor een tijdige verantwoording richting het bestuur als er een grote overschrijding van de begroting ontstaat. Drie keer per jaar wordt een tussentijdse rapportage opgesteld. Ons uitgangspunt is dat elke school het onderwijs kostendekkend kan organiseren, m.u.v. de kleine locaties die altijd verliesgevend zullen zijn. We hebben op bestuursniveau een financiële buffer nodig. De hoogte daarvan moeten we extern kunnen verantwoorden. De financiële buffer is nodig om de volgende redenen:

- Leerlingaantallen zijn niet te begroten, dit gegeven vereist armslag om bij tussentijdse groei voor te kunnen financieren en bij terugloop van leerlingen op te kunnen vangen.
- De veranderingen in de leerlingpopulaties maken het nodig om (projectmatig) te kunnen investeren en te ondernemen om het onderwijsaanbod te veranderen en passend te maken.
- De samenwerking met Jeugdzorg kan vertragend werken bij het creëren van de juiste arrangementen voor leerlingen. Dit is niet acceptabel, en geeft financiële onzekerheid. Onze lijn is dat we tijdig doen wat nodig is voor een leerling en dan achteraf de rechtmatige cofinanciering vanuit Jeugdzorg (alsnog) geregeld zien te krijgen.

8.3 Sponsoring

Op dit moment wordt er geen gebruik gemaakt van sponsoring, daar gaan we behoedzaam mee om. Als er sprake is van inbreuk op de identiteit van de school of vereiste invloed op het lesprogramma door gebruik van sponsormateriaal, zal sponsoring geen plaats krijgen. Als wel gebruik gemaakt zal worden van sponsoring zal daarover in de schoolgids verslag worden gedaan en verantwoording worden afgelegd.

9 Organisatie en communicatie

9.1 Organisatiestructuur

Onze school is één van de scholen die functioneert onder de Stichting Reformatorisch Speciaal Onderwijs Randstad. Op iedere school is een schoolleider integraal verantwoordelijk voor het onderwijs op de school. De algemene leiding wordt uitgevoerd door twee directeur-bestuurders die ook de verantwoordelijkheid hebben als schoolleider van één van de scholen. Het bestuur bestaat daarnaast uit 5 toezichthoudende bestuurders. Indien de organisatie erom vraagt, wordt er mede leidinggegeven door teamleiders. Voor de aansturing van de zorg zijn er leerkrachten die een taak als intern begeleider hebben. De schoolleiders vormen samen met de directeur-bestuurders het management van de organisatie. Regelmatig vindt er overleg plaats. Dit overleg kan mede bijgewoond worden door de teamleiders als het te bespreken onderwerp daarom vraagt. Op elke school functioneert een MR. Vanuit deze medezeggenschapsraden wordt de GMR geformeerd. Zij hebben jaarlijks één of meerdere keren een overleg met de bestuurders.

9.2 Veiligheidsbeleid

In het kader van het veiligheidsbeleid is er een actueel veiligheidsplan op de school aanwezig. In dit plan zijn alle relevante protocollen opgenomen en deze worden jaarlijks, indien van toepassing, bijgesteld. Dit wordt centraal gecoördineerd door één of meerdere personen vanuit de stichting.

9.3 Communicatie

Wij vinden goede communicatie met alle betrokkenen van buitengewoon groot belang. Communicatie is het sleutelwoord voor het goed functioneren van iedere betrokkene in de uitvoering van zijn of haar werkzaamheden. Communicatie is de smeerolie van de organisatie. Openheid, eerlijkheid, duidelijkheid en respect voor de ander en voor jezelf zijn de uitgangspunten in de communicatie.

9.3.1 Interne communicatie

- Er vindt regelmatig (werk)overleg plaats tussen de personeelsleden. De inbreng van de personeelsleden is daarin groot. Hiervoor wordt tijd gereserveerd.
- Het is van groot belang dat iedere betrokkene tijdig en juist geïnformeerd wordt over de relevante zaken. Dat kan tijdens de koffiemomenten voor of na schooltijd, via whiteboard in personeelskamer, groeps-app of e-mail.
- Er is een open sfeer waarbij iedereen zichzelf mag zijn. We waarderen elkaar in positieve bewoordingen of op andere manieren, we spreken elkaar op ons handelen aan als dat nodig is.
- Persoonlijke zaken worden onderling in een gesprek behandeld, dit vindt nooit via email of app plaats.

- In principe wordt er wekelijks vanuit de schoolleiding een interne nieuwsbrief verspreid. Op deze wijze is het personeel van belangrijke zaken op de hoogte en versterken we het gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de leerlingen en elkaar.

9.3.2 Communicatie met ouders

Communicatie met ouders is van wezenlijk belang voor de ontwikkeling van het onderwijs aan hun kind. Een belangrijk uitgangspunt is dat we met elkaar spreken en niet over elkaar. Hieronder noemen we een aantal hoofdpunten, de overige informatie is te vinden in de schoolgids.

- Er zijn diverse geplande momenten in het jaar waarop we in gesprek gaan met de ouders over de ontwikkeling van hun kind.
- De ouders worden geïnformeerd over het reilen en zeilen van de school via een regelmatige verschijnende nieuwsbrief en via de website.
- Er is een (G)MR waarmee regelmatig overleg plaatsvindt.

9.3.3 Overige externe communicatie

We onderhouden contacten met alle externen die relevant zijn voor ons onderwijs. Dit is vaak in het belang van het kind of de ontwikkeling van het onderwijs. Er is sprake van toenemende contacten met externe zorg- en begeleidingspartners. Daarnaast is het ook van belang voor wat betreft onze plaats binnen het samenwerkingsverband, de federatie en in de lokale gemeenschap. Om een goed advies te kunnen geven over welke vorm van voortgezet onderwijs het beste is voor dat kind vinden we goede contacten en afstemming met het voortgezet onderwijs belangrijk.

10 Strategisch Beleid

10.1 Onze unieke positie in onderwijsland

Onze scholen maken deel uit van de twee samenwerkingsverbanden naar richting die bij de wet mogelijk gemaakt zijn. Dit betreft Berséba, het reformatorisch samenwerkingsverband voor primair onderwijs en RefSVO, het reformatorisch samenwerkingsverband voor het voortgezet onderwijs. Elk samenwerkingsverband heeft de opdracht om een dekkend netwerk aan voorzieningen te realiseren om passend onderwijs aan alle leerlingen te kunnen bieden. Voor Berséba en RefSVO heeft deze opdracht een extra dimensie vanuit de christelijke identiteit. De uiterste ambitie is dat geen leerling is aangewezen op een niet-identiteitsgebonden voorzieningen.

10.2 Onze ambitie

Wij hebben de ambitie van onze samenwerkingsverbanden tot de onze gemaakt. Dit betekent dat onze voorzieningen voor speciaal basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs in principe toegankelijk zijn voor alle leerlingen die niet (langer) deel kunnen nemen aan het reguliere basisonderwijs of voortgezet onderwijs. Dit heeft tot gevolg dat we onze leerlingpopulaties zien veranderen en ook dat dit ons steeds voor de vraag stelt hoe we ons aanbod aan onderwijs en ondersteuning moeten aanpassen.

10.3 Samenwerking met andere partners

In de praktijk ervaren wij in sterke mate dat passend onderwijs voor een toenemend aantal leerlingen ondersteuning vanuit en samenwerking met de jeugdzorg vanuit de gemeenten vraagt. Het tot stand brengen van deze samenwerking vraagt nu een (te) grote tijdsinvestering van onze scholen, omdat er nu vrijwel uitsluitend gewerkt wordt met individuele Onderwijszorgarrangementen, waarvoor een beschikking moet worden afgegeven door Jeugdzorg.

In onze visie moeten we meer gaan werken met beschikkingsvrije groepsarrangementen en/of voorzieningen die op voorhand ingericht zijn. In de achterliggende jaren zijn daar in bepaalde gemeenten positievere ontwikkelingen in geweest. Daarbij moet het mogelijk zijn dat er middelen aan de school beschikbaar gesteld worden als de inzet van extern personeel ongewenst is en onvoldoende werkbaar is. Onze leerlingen vragen om een multidisciplinaire aanpak. Hierin voorzien we door samen te werken met instellingen. Het gaat daarbij om gedragswetenschappers, fysiotherapeuten en ergotherapeuten. Logopedisten hebben wij zelf in dienst.

Op meerdere locaties is al een combinatie gerealiseerd met een instelling voor dagopvang (KDC). Dit willen wij in elke regio gerealiseerd zien, onder één dak met het onderwijs, zodat er combinaties te maken zijn in het dagprogramma en het weekprogramma voor leerlingen die niet in staat zijn om de hele week naar school te gaan. Het gaat hier om leerlingen met ernstige meervoudige beperkingen, maar ook om leerlingen met grote gedragsproblemen.

10.4 Spreiding voorzieningen

Het beleid van de stichting waar onze school onder ressorteert, is om voorzieningen zoveel mogelijk te spreiden over de regio om hierdoor de reisafstand voor de leerlingen en de onkosten van het leerlingvervoer voor gemeenten zo laag mogelijk te houden. Een belemmering van deze spreiding zijn de kosten, omdat een kleine locatie relatief duurder is.

10.5 Huisvesting

Om uitvoering te geven aan onze ambitie en opdracht, alsmede het samenwerken met andere partners (zie 10.3) is het van groot belang dat de huisvesting adequaat en toereikend is.

10.6 Werving, opleiding en doorstroming personeel

Een belangrijk strategisch vraagstuk is het continue kunnen voorzien in voldoende bekwaam en bevoegd personeel. De krappe arbeidsmarkt doet zich gelden in het hele onderwijs en raakt speciale scholen dan meestal nog meer. Daarnaast speelt de onvolledige match tussen het werken in onze scholen, met name in het ZML-onderwijs, en de 'standaardopleiding' van de PABO.

In ons beleid is werving, opleiding en doorstroming van personeel een speerpunt. We hebben als school bewust gekozen voor het concept van SAMen Opleiden (opleidingsschool), bieden stages aan en stimuleren collega's om een opleiding te volgen en een diploma te behalen. Daarnaast bieden we ook de mogelijkheid om via de weg van EVC (Erkenning Verworven Competenties) te komen tot bekwaam leerkracht.

11 Meerjarenbeleid (Sliedrecht en Werkendam)

Versterken door te verdiepen en te onderhouden. Dat zijn de belangrijkste pijlers voor de ontwikkeling in komende jaren. In de achterliggende jaren hebben we vele ontwikkelingen in gang gezet, uitgevoerd en vorm gegeven. We staan nu voor de opdracht om dit verder te borgen. Daarom: *Versterken door te verdiepen en te onderhouden.*

Daar waar nodig zullen we vernieuwingen oppakken en vorm geven. Eén en ander zal dan afhankelijk zijn van de actuele ontwikkelingen. Deze vernieuwingen zullen wel moeten passen binnen de kaders van het Koersplan van SORandstad en de visie en missie van onze school, zoals dat in eerdere hoofdstukken is opgeschreven.

Voor de komende schoolplanperiode zien we op dit moment een aantal hoofdthema's die onze concrete aandacht vragen. Dit zijn de rode lijnen die bepalend zijn voor de concrete werkzaamheden op onze school. Ze geven ook richting aan de ontwikkeling en de nascholing. De jaarplannen en de inhoud van teambijeenkomsten zullen hierop worden afgestemd.

De kernwaarde verantwoordelijkheid zetten we meer centraal dan de andere kernwaarden, voor alle geledingen binnen de school. Gekoppeld aan deze kernwaarde zien we eigenaarschap, sociale redzaamheid, uitgestelde aandacht, autonomie en vertrouwen als kernbegrippen.

11.1 De basis op orde

Het vraagt de nodige tijd en aandacht om ingezette ontwikkelingen rondom de basis van ons handelen vast te houden en verder vorm te geven. Te denken valt dan aan afspraken rondom het omgaan met gedrag, regels, structuur enz. Er zal gewerkt worden aan:

- 1) Het verder internaliseren van de kernwaarden (personeel, leerlingen en ouders) en vandaaruit de ontwikkelingen verder vorm geven. Het verbinden van de kernwaarden met de schoolregels, pcm en andere ontwikkelingen;
- 2) Vaardig blijven in het geven van goede instructie en toepassen van (coöperatieve) werkvormen. Nieuwe inzichten en aanpak vanuit het model expliciete directe instructie toepassen;
- 3) Het kunnen toepassen van digitale middelen op minimaal basisniveau. Het afstemmen hoe en welke software wordt ingezet en gebruikt;
- 4) Versterken, verdiepen en onderhouden van ingezette ontwikkelingen met name rondom de kernvakken. Zoals Met Sprongen Vooruit (MSV), afspraken bij ingebruikname van methode taal/spelling, enz;
- 5) Leerlingenzorg. Evalueren van ingezette ontwikkelingen. Verdiepen van Zien+ en het in gebruik nemen van vernieuwd OPP wat gekoppeld is aan het doelgroepenmodel.

11.2 Leerstofaanbod en het omgaan met verschillen – differentiatie

We zoeken voortdurend naar werkvormen en werkwijzen die beter bij een groot gedeelte van onze kinderen passen om de onderwijsdoelen te bereiken. Voor een groot aantal leerlingen is dat het aanbieden van het onderwijs in een meer praktische vorm. Daarnaast zijn er in toenemende mate leerlingen die verdiepende leerstof aan kunnen (meerbegaafdheid), maar

vaak belemmerd worden door hun beperking. Afstemmen en het kind goed observeren zijn van groot belang om de juiste keuzes te maken.

- 1) Borgen van ingezette lijn en activiteiten van het leren door doen. Uitbreiden binnen de mogelijkheden. De werkgroep praktisch leren geeft dit verder vorm;
- 2) Borgen van ingezette lijn van een werkwijze voor leerlingen die meer uitdagingen nodig hebben op cognitief gebied. We doen dit in samenwerking met de collega S(B)Oscholen en het SWV;
- 3) Het versterken van het leesonderwijs. Het stimuleren van leesplezier en beleving. Er wordt een schoolbibliotheek ingericht;
- 4) We denken verder na over de vormgeving van leren op maat (differentiëren op uitstroom) en het gebruik van goede software hierbij. Dit betreft vooral de verwerking van de aangeboden leerstof, daarnaast ook het oefenen, verdieping en verbreding van de leerstof;
- 5) Binnen de mogelijkheden gaan we meer aandacht geven aan de creatieve en zintuigelijke ontwikkelingen. Mogelijkheden worden onderzocht via experimenten. Te denken valt aan pleinspelen, workshops, vakdocenten, e.d.;
- 6) Implementeren leerlijn SLRO voor burgerschap. Het verbinden van al gebruikte methoden, materialen en werkwijze. Concrete activiteiten opzetten en uitvoeren;

11.3 Onderwijs in verhouding tot gedrag/zorg

We zijn een school voor gespecialiseerd onderwijs. Het gedrag en andere beperkingen of lichamelijke handicaps hebben invloed op het vormgeven van de lessen. Het is zoeken naar een balans in het geven van onderwijs en/of het verlenen van zorg en begeleiding, met name ook de vraag wie welke verantwoordelijkheid heeft. Daarnaast is er vanuit de gedachte één kind-één plan veel overleg en afstemming nodig met externe instanties. Dit vraagt veel van de intern begeleiders en leidinggevenden. Het vraagt van ons:

- 1) Investeren in verdere professionele samenwerken (intern en extern). We geven dit vorm door o.a. het werken met diverse (coöperatieve) werkvormen, intervisie, feedback geven en ontvangen, enz.. Daarnaast is het van groot belang dat leerkrachten en ondersteunend personeel intensief en efficiënt samenwerken en afstemmen.
- 2) Het verder implementeren en verinnerlijken van PCM. We oriënteren ons op het gebruik hiervan door kinderen en ouders. Ieder nieuw personeelslid volgt de basistraining.
- 3) Het thema respect wordt voortgezet. Het gedragsprotocol wordt opnieuw geëvalueerd en bijgesteld. Met aandacht voor negatief gedrag, taalgebruik, grenzen, enz.;
- 4) Versterken van ontspanning (ruimte inrichting), ontlading (energizers), structuren, voorspelbaarheid, enz.;
- 5) We nemen deel aan het experiment zorgarrangementen door het vormgeven van Buitengewoon onderwijs (onderwijs op andere locatie);

11.4 Bekwaamheid behouden, verbreden en verdiepen

Om onze doelgroep adequaat onderwijs te kunnen geven is het van groot belang dat er voldoende bekwaam en bevoegd personeel is. Dit is van belang voor alle functies van de school.

- 1) PCM. Vanuit de AB-dienst wordt de basistraining verzorgd aan nieuwe personeelsleden. De werkgroep verzorgt de verdieping en verdere implementatie in samenwerking met de experts van de AB-dienst;
- 2) Verdiepen in diverse gedragsproblematieken. Dit kan op individuele basis, maar ook teambreed. Het betreft in ieder geval versterken van kennis en vaardigheden rondom de trauma sensitieve school en executieve functies;
- 3) Vaardiger worden en blijven in het gebruik van digitale middelen door het personeel. Trainingen worden zoveel als mogelijk vanuit de praktijk en op maat aangeboden;
- 4) Samenwerken en samen leren zijn voor ons de pijlers om goed onderwijs te kunnen geven. Daarnaast is de begeleiding en opleiding van (nieuw) personeel van groot belang. We willen dan ook graag SAMen opleiden. Intervisie, video begeleiding, coaching, collegiale klassenbezoeken enz. zijn onderdeel van het proces.

(Bovenstaande is het beleid op hoofdlijnen voor zowel locatie Sliedrecht als Werkendam. De wijze van uitvoering en specifieke onderwerpen kunnen variëren door de keuzes die per locaties worden gemaakt. In de meerjarenplanning is dat iets concreter aangegeven.)

11.5 Meerjarenplanning Sliedrecht (schematisch)

Per jaar worden deze algemene onderwerpen uitgewerkt in een concreet jaarplan, volgens het model van het jaarplan. Prioriteiten per schooljaar zijn gekleurd weergegeven.

		2023-2024	2024-2025	2025-2026	2026-2027
De basis op orde					
1	Kernwaarden				
2	Instructie	Versterken	verdiepen	herhaling	herhaling
3	Digitale vaardigheden	Sharepoint	teams		
4	Kernvakken	Oriëntatie rekenmethode	Implementeren methode	Borgen rekenmethode	Verdiepen
5	Leerlingenzorg	Zien+ – OPP	OPP		
Leerstofaanbod en omgaan met verschillen-differentiëren					
1	Leren door doen	Borgen	Uitbreiden	borgen	
2	Meerbegaafdheid	Plan opstellen en tegelijk uitvoeren			
3	(Begrijpend) lezen en taal	Bibliotheek in gebruik nemen	Bevorderen leesplezier	Borgen	verdiepen
4	Leren op maat				
5	Stimuleren creatieve ontwikkeling	Experimenten	Workshops		
6	Burgerschap – leerlijn SLRO	Verkennen en start activiteiten	Uitvoering/ beleid	Evaluatie	
Onderwijs in verhouding tot gedrag en zorg					
1	Samenwerken intern-extern	Voortdurende afstemming	Communicatieve vaardigheden		
2	Verdiepen en onderhouden PCM	Ouders en kinderen	Verdiepen en borgen	Verdiepen en borgen	Verdiepen en borgen
3	Sociale vorming -thema respect - mediawijs	Voortzetten – gedragsprotocol herzien	Borgen Mediawijs	Verdiepen	versterken
4	Routines en ontspanning	Inrichting ruimten			
5	Experiment onderwijszorgarrangementen	Uitvoeren en ontwikkelen	Uitvoeren en ontwikkelen	Uitvoeren en ontwikkelen	Uitvoeren en ontwikkelen
Bekwaamheid versterken					
1	Verdiepen en onderhouden PCM	Verdiepen			
2	Verdiepen gedrag ('problematieken')	Versterken	Borgen	Verdiepen	verdiepen
3	Vaardigheden digitale middelen				
4	Samenwerken/ intervisie				
Overige zaken					
1	Uitzetten van leerlingenquête (ouder- en personeelsenquête)	Leerlingenquête	Leerlingenquête Ouderenquête Personeelsenquête	Leerlingenquête	Leerlingenquête Ouderenquête Personeelsenquête
2	Uitvoeren kwaliteitsbeleid				
3	SAMen opleiden	(her)certificering			
4	Actuele zaken die nu nog niet bekend zijn				

11.6 Meerjarenplanning Werkendam (schematisch)

		2023-2024	2024-2025	2025-2026	2026-2027
De basis op orde					
1	Kernwaarden (Identiteit)	Teamgesprek Afspraken/vervolg		Bijstelling inhoud	Opnieuw herijken
2	Personeels(aanname)beleid	HRM-beleid opzetten	Vervolg HRM	Evaluatie	
3	Leerlingenzorg	Evaluatie huidige cyclus			
4	Digitale middelen	Inzet Gynzy		Teamvaardigheden Office 365	
5	Schoolopbrengsten (format B. Haverhals)	Analyse en in kaart brengen	Vervolg in combinatie met ldm		
Leerstofaanbod en omgaan met verschillen (differentiatie)					
1	Methode natuur en techniek	Oriëntatie	Aanschaf		
2	Methode aardrijkskunde en geschiedenis		Oriëntatie	Aanschaf	
3	Leren door doen	Inventarisatie	Uitvoering/beleid	Evaluatie	
4	Evaluatie rekenmethode	Aanpassingen rekenmethode	Opzet leerlijn		
5	Evaluatie leerlijn Engels	Inventarisatie werkwijze	Doelen opstellen		
6	Burgerschap – leerlijn SLRO	Verkennen en start activiteiten	Uitvoering/ beleid	Evaluatie	Verdiepen
7	Invoeren nieuwe CITO-toetsen (CITO in beeld)	Aanschaf/gebruik Evaluatie	Beleid	Evaluatie	
Onderwijs in verhouding tot gedrag en zorg					
1	Pilot gemeente Altena m.b.t. OZA	Uitvoering en evaluatie	Uitvoering en evaluatie	Vervolg nieuwe periode	
2	Nieuwe OPP en doelgroepenmodel	invoer/bespreking	Evaluatie/beleid	Vervolg	verdiepen
3	Beschrijven zorgcyclus	Evaluatie stand van zaken	Vervolg en bijstelling		
4	Buitengewoon onderwijs	Oriëntatie	Beleid en uitvoering		
Bekwaamheid versterken					
1	Verdiepen en onderhouden PCM	Beleid borgen Plan maken	Uitvoer Bijstellen	Verdiepen	Borgen
2	Vervolg trauma sensitieve school	Beleid borgen Plan maken	Uitvoer Bijstellen	Verdiepen	Borgen
3	Samenwerken collega's/intervisie	Voortdurend aandachtspunt	Beleid en afspraken	Verdiepen	Borgen
Overige zaken					
1	Uitzetten van tevredenheidspeilingen	leerlingvragenlijst	Personeel en ouders	leerlingvragenlijst	Personeel en ouders
2	Handelen volgens uitgangspunt professionele cultuur				

12 Bijlagen

12.1 Methoden en materiaal (Sliedrecht)

Voor de inhoudelijke beschrijving en doelstelling van de vak- en vormingsgebieden verwijzen we naar de aanwezige en gebruikte methoden, zoals in het onderstaand schema is weergegeven.

Vak/vormingsgebied	Methode	Jaar van aanschaf	Oriëntatie op vervanging
Bijbelse geschiedenis	Hoor het Woord	2005	
Rekenen/wiskunde	Alles telt Speciaal rekenprogramma Met sprongen vooruit	2016 2015	2024
Nederlandse taal, begrijpend lezen en spelling	Taalactief Pi-Spello Nieuws begrip	2021	2029
Aanvankelijk lezen	Taaloceaan	2020	2028
Technisch lezen	De Leeslijn	2012	
Schrijven	Pennenstreken	2017	2027
Geschiedenis	Venster op Nederland	2018	2028
Aardrijkskunde	De Blauwe Planeet	2014	
Natuur en techniek	Wondering the World	2015	2027
Verkeer	Klaar over	2014	
Engels	My name is Tom Stepping Up	2012 2015	2027
Tekenen	Uit de kunst	2006	
Bewegingsonderwijs	Basislessen	2006	
Muzikale vorming	Luisterland	2008	
Sociale en emotionele ontwikkeling	Kinderen en hun sociale talenten Wonderlijk gemaakt ZIEN+	2011 2021 2020 en 2022	2024

12.2 Methoden en materiaal (Werkendam)

Voor de inhoudelijke beschrijving en doelstelling van de vak- en vormingsgebieden verwijzen we naar de aanwezige en gebruikte methoden, zoals in het onderstaand schema is weergegeven.

Vak/vormingsgebied	Methode	Jaar van aanschaf	Oriëntatie op vervanging
Bijbelse geschiedenis	Hoor het Woord Diverse overige Bijbelroosters	2008	

Rekenen/wiskunde	Alles telt-Q versie Rekenroute Met sprongen vooruit	2020 2022 2015	2028
Nederlandse taal	Taal op maat	2018	2028
Spelling	Spelling op maat	2018	2028
Aanvankelijk lezen	Lijn 3	2019	2029
Begrijpend lezen	Nieuwsbegrip	2013	2028
Technisch lezen	LIST	2010	
Schrijven	Pennenstreken(blokschrift)	2018	2028
Geschiedenis	Speurtocht	2009	2026
Aardrijkskunde	De blauwe Planeet	2014	2026
Natuur en techniek	Natuurlijk	2009	2025
Verkeer	Wijzer door het verkeer	2014	
Engels	My name is Tom (gr.1-4) Take it easy	2015 2020	2030
Tekenen	Uit de kunst	2006	
Bewegingsonderwijs	Lessen van sportcoaches gemeente Altena	2020	
Muzikale vorming	Luisterland	2008	
Social-emotionele ontwikkeling	Kinderen en hun sociale talenten Leergang Outback Explorers	2012 2019	
SEVO	Wonderlijk gemaakt	2009	

12.3 Overzicht toetsinstrumenten

Hieronder het overzicht van de toetsen en toetsinstrumenten zoals we die nu gebruiken. Dit zijn de methode-onafhankelijke toetsen. Alle gegevens van deze toetsen worden digitaal opgenomen in ParnasSys.

Toetsinstrument	Groep(en)	Opmerkingen
Cito – Leerling in beeld – AVI en DMT	4 t/m 8	
Cito – Leerling in beeld – Rekenen en Wiskunde	3 t/m 8	
Cito – Leerling in beeld – Taalverzorging	4 t/m 8	
Cito – Leerling in beeld – Begrijpend lezen	5 t/m 8	
PI-dictee	3 t/m 8	Lin gr. 3-4 regelmatig; lln gr 7-8 Incidenteel
AMN-eindtoets	8	
UGT	1-2	
Beginnende geletterdheid	1-2	

